

Tribuna școlii

ANUL I — Nr. 1

VINERI 7 MAI 1971

12 PAGINI — 1 LEU

LA ÎNCEPUT DE DRUM

TRAIAN POP

adjunct al ministrului învățămîntului

O fericită coincidență face ca întiiul număr al „Tribunei școlii” să apară în preajma aniversării glorioșului semicentenar al partidului nostru. În bilanțul marilor înfăptuiri pe care îl va face cu acest prilej poporul român, un loc însemnat îl va ocupa învățămîntul de toate gradele, care în anii construcției socialiste a cunoscut o largă dezvoltare.

Cadrelor didactice, toți cei care prin munca și strădania lor participă la nobila operă de instruire și de educare a tinerelor generații își exprimă, în aceste zile solemne din istoria partidului și țării, hotărîrea lor fermă de a munci neobosit pentru progresul și înflorirea continuă a școlii românești.

Revista „Tribuna școlii”, a cărei existență o sărbătorim prin acest număr, se adresează tuturor categoriilor, învățătorilor și profesorilor din învățămîntul general și liceal cu chemarea de a munci neobosit pentru înfăptuirea politicii partidului nostru în domeniul învățămîntului și pentru promovarea a tot ce este nou și avansat în știință, artă și literatură, în gîndirea pedagogică națională și universală. Ea va trebui să dezbate problemele majore ale școlii și să faciliteze schimbul de idei și opinii între forurile de conducere ale învățămîntului și cadrele didactice de la catedră, să încurajeze spiritul critic și inițiativa creatoare a valorosului nostru corp didactic, să dezvăluie cu curaj neajunsurile care se mai constată în activitatea unor școli sau organe de învățămînt, să sprijine Ministerul Învățămîntului în luarea operativă a unor decizii cât mai eficiente.

Noua revistă, după cum și numele o arată, va trebui să devină cu adevărat o tribună vie a schimbului de experiență, a unor dezbateri fructuoase asupra structurilor învățămîntului, planurilor, programelor și manualelor școlare, să devină, totodată, purtătorul de cuvînt al noului în teoria învățării și în tehnologia didactică.

Un obiectiv de seamă al revistei va trebui să-l constituie reflectarea măsurilor ce se întreprind și a rezultatelor obținute în legarea tot mai strînsă a învățămîntului de cerințele vieții economico-sociale, de formare la elevi a unor deprinderi de muncă și însușirea unei culturi tehnice generale care să le ușureze calificarea profesională.

„Tribuna școlii” va trebui să dezbate multilateral aspectele muncii educative în rîndul tineretului școlar, ale formării unei concepții științifice despre lume și viață, ale cultivării sentimentelor de dragoste față de patrie, popor și partid, ale frăției și respectului reciproc dintre elevii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, ale prieteniei față de popoarele țărilor socialiste și de celelalte popoare ale lumii.

De asemenea, ea va trebui să reflecte colaborarea școlii cu organizațiile de pionieri și U.T.C., cu sindicatele din învățămînt, să stimuleze participarea cadrelor didactice la activitatea acestora.

Strîns legată de cei care muncesc zi de zi la catedră, scrisă de ei și pentru ei, „Tribuna școlii” va putea să răspundă operativ cerințelor de informare științifică și pedagogică, să-și formeze un larg activ de colaboratori din rîndul cadrelor didactice, oamenilor de știință, activiștilor de partid și de stat, ai organizațiilor de copii, tineret și sindicat.

Cu aceste gînduri, la început de drum, conducerea Ministerului Învățămîntului urează revistei „Tribuna școlii” succese deosebite și își exprimă, totodată, convingerea că membrii corpului didactic vor folosi din plin coloanele sale pentru a putea deveni o autentică tribună a teoriei și practicii pedagogice înaintate.

165925

PARTIDUL

Viitor de aur România are.

Azi, pe cerul României moderne, soarele democrației strălucește puternic, — mai puternic ca niciodată. Oriunde te duc drumurile de la Carpați la Marea Neagră, în cele patru puncte cardinale românești, totul este cuprins de o febră incandescentă din torențe creatoare care întrec uneori pînă și imaginația cea mai bogată.

Țara întreagă este un vast șantier al creației și al iubirii, dînd vieții niște dimensiuni de legendă. Libertatea și-a pus o sfințită amprentă pe tot ce aici se naște. România este azi frumoasă, și, prin noi, mine va fi de o mie de ori mai frumoasă. Este drept — și se cuvine ca de pe această treaptă — să ne ducem cu 50 de ani în urmă și să ne oprim la clipa de început, la clipa de bun augur, de fericire născută atunci, la 8 Mai 1921, cînd s-a întemeiat Partidul Comunist Român. Steagurile roșii ale libertății, ale libertății tuturor celor care s-au născut pe acest pămînt, au invadat văzduhul, semnînd, o dată pentru totdeauna, lozincă de vis: „Pentru fericirea omului”.

8 Mai 1971. 50 de ani de existență a Partidului Comunist Român! Istoriștește, o astfel de cifră aproape că nici nu poate să fie consemnată, fiindcă etern-

tatea operează cu alte dimensiuni. Și totuși. Acești 50 de ani de existență ai Partidului nostru sînt egali cu o întreagă istorie. Drumul străbătut este atît de glorioș, opera înfăptuită este atît de vastă, încît, la acest bilanț măreț, ești îndemnat să consimți că această existență este bătrînă ca milenii și este tînără ca secunda. Și, într-adevăr, așa este. Partidul a preluat cu grijă și înțelepciune tot ce este tradiție frumoasă, tot ce ni se cuvine, trecîndu-și propria istorie prin idealurile domnitorilor, revoluționarilor, prin victoriile și înfrîngerile timpului ca să poată raporta cu fruntea sus, la 8 Mai 1971, poporul român din care își trage ființa, esența, energia și vilvoarea, că și-a îndeplinit — așa după cum l-a fost încredințat mandatul înimit — datoria.

Ce repede au trecut anii! Și ce greu au trecut! Statul de argint, inimitabile, statul care unea cerul cu pămîntul în slujba marilor idei care le-au animat și-au înscris numele pe stindardele libertății. O! Cîți luptători nu s-au mai putut prezenta la startul minune 23 August 1944, de unde am pornit cu toate suferințele desfășurate să cucerim frumusețea pentru om. Unii au căzut la Lupeni în 1929, alții

„Partidul nostru pornește de la ideea că o condiție dintre cele mai importante ale dezvoltării construcției socialiste este asigurarea unui nivel ridicat de instrucțiune și cultură al tuturor membrilor societății. Drumul parcurs în ultimii 20 de ani de la situația grea moștenită din trecut, cînd mai mult de o treime din populație era neștiutoare de carte sau semianalfabetă, la generalizarea învățămîntului de 10 ani de astăzi, la dezvoltarea rapidă a învățămîntului mediu și superior reprezintă o realizare remarcabilă a noii orînduirii. Semnificativ pentru dezvoltarea în țara noastră a învățămîntului de toate gradele este faptul că în prezent fiecare al cincilea locuitor este elev sau student”.

NICOLAE CEAUȘESCU

secretar general

al Partidului Comunist Român,
președintele Consiliului de Stat

(din articolul „Strînsă unitate cu poporul — ehezășia victoriilor politicii partidului”, „Scinteia” din 21 aprilie 1971).

Biblioteca Municipality Diva
SALA DE LECTURĂ

ION BĂNUȚA

ASCULTÎND CUVÎNTUL PARTIDULUI

Acad. prof. P. CONSTANTINESCU-IAȘI

Odată cu interzicerea Partidului Comunist Român printr-o hotărâre samavolnică a guvernului liberal în aprilie 1924, partidul și-a continuat activitatea trecind în munca grea de ilegalitate, desfășurată, cu toate enormele greutăți, timp de 20 de ani. Și totuși cuvîntul său a putut fi auzit și liber, prin inițierea și conducerea a numeroase organizații legale de masă, care se adresau diferitelor categorii sociale, mica burghezie, intelectuali sau muncitori care nu erau organizați în P.C.R. — ilegal. Formele de manifestare ale acestor organizații erau foarte variate, avînd în conducere comuniști mai puțin cunoscuți de Siguranță ca atare, simpatizanți sau democrați sinceri, care urmau directivele P.C.R., prezent astfel continuu în viața politică a țării.

Prin situația mea de profesor universitar, cu multe legături printre intelectuali din țară și cunoscut și peste graniță prin activitatea mea științifică, am putut face parte din conducerea citorva din aceste organizații legale. De asemenea, partidul a reușit să inițieze și să conducă numeroase organe de presă, ziare și reviste în limba română, maghiară sau germană dintre care unele au reușit să trăiască luni întregi, bucurîndu-se de o largă răspîndire și influență, îndeosebi în centre din provincie, unde vigilența și perspicacitatea organelor polițienești era mai slabă.

Terorii turbate a regimului burghez-moșieresc care întemnițase un număr însemnat de comuniști, forțele democratice i-au răspuns în acești ani prin înființarea unei alte organizații: Comitetul pentru amnistie generală, în care am avut onoarea să activez. Acest comitet lansează un apel semnat, printre alții, și de Lucrețiu Pătrășcanu, care era port cuvîntul partidului, de conducătorii democrați G. Costaforu, dr. C. Parhon și alte personalități ale vieții noastre publice.

În primăvara lui 1932 Romain Rolland lansează un manifest vibrant împotriva pregătirii unui război imperialist, care viza în primul rînd Uniunea Sovietică. Partidele comuniste și organizațiile sindicale din Europa răspund, alcătuiindu-se un comitet de inițiativă pentru organizarea unui congres mondial de luptă împotriva războiului. S-a format și la noi un comitet de inițiativă care m-a delegat să particip la marele congres mondial de luptă împotriva războiului ținut la Amsterdam, la finele lui august 1932. A fost o grandioasă manifestare cu participarea a peste 2.000 delegați, reprezentînd organizații de diferite nuanțe și oameni de credințe variate, de la comuniști pînă la naționaliștii din India ce luptau pentru independența țării lor, subjugată de Anglia imperialistă.

La noi, mișcarea antirăzboinică s-a

bucurat de un larg ecou, înființîndu-se comitete locale și regionale, cu demonstrații împotriva războiului, publicînd și un „Buletin”, cu date despre enormele cheltuieli pentru înarmare și grozăviile unui nou război. Dar, după evenimentele din februarie 1933, guvernul a dizolvat această mișcare, odată cu dizolvarea, încă o dată, și a partidului comunist, care reușea totuși să-și continue activitatea ilegală. După venirea la putere a lui Hitler, în ianuarie 1933, în cea mai importantă țară din Europa centrală, o mișcare antifascistă pornește în întreaga lume; se formează un Comitet de inițiativă sub președinția scriitorului Henri Barbusse pentru organizarea unui congres mondial antifascist. La noi s-a format un comitet național, care lansează un apel semnat de profesorii Iorgu Iordan, Radu Cernătescu, C. Motaș și cîțiva scriitori, hotărîndu-se trimiterea unei delegații la acest congres. Am avut cîntea să particip, în numele mișcării antifasciste din țara noastră, la acest congres ținut la Paris, în sala Pleyel, la care au participat peste 3.000 delegați din toate colțurile lumii. S-a format un Comitet internațional, numit „Comitet Amsterdam-Pleyel”, din care am făcut și eu parte.

Comitetul Național Antifascist din țara noastră s-a dezvoltat prin numeroasele sale secții locale, publicînd un buletin la București, precum și o serie de ziare și reviste în numeroase orașe ale țării. Un centru important a fost orașul Botoșani, unde, prin sprijinul scriitorului Scariat Calimachi, au apărut șase ziare, unul după altul, deoarece guvernul le suspenda, nefiindu-i pe plac lupta dusă împotriva primejdiei fasciste. În septembrie 1934, Comitetul Național Antifascist și-a ținut plenara la București, la care a participat și tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezentînd Tineretul Antifascist. Se organizase și un Comitet al femeilor antifasciste, care a trimis și o delegație condusă de o tinără profesoară, Zoe Bugnariu, la cel de-al doilea Congres mondial antifascist, ținut în vara lui 1934, tot la Paris.

Am luat parte și la acest congres, unde reprezentam executiva unei alte organizații internaționale, I.T.E. (Internaționala muncitorilor din învățămînt), care milita pentru sindicalizarea și lupta corpului didactic pentru o școală nouă, pe baze progresiste. La Congresul antifascist al femeilor, sarcina mea a fost de-a organiza o conferință a delegatelor membre ale corpului didactic, care să ducă prin școală lupta împotriva fascismului ce prinsese rădăcini și-n țara noastră prin formațiile legionariilor.

În toamna lui 1934, mi s-a înscenat un proces de către un consiliu de răz-

Pionieri în vizită la Muzeul Partidului Comunist al mișcării revoluționare și democratice din România

boi, care în cele din urmă m-a condamnat, fiind scos de la catedra universitară și aruncat într-o celulă neagră din cumplita închisoare de la Doftana.

Lupta dusă de Comitetul Antifascist și apoi de Blocul Democrat, al cărui președinte am fost desemnat și care a activat pentru formarea unui Front Popular în țara noastră (anii 1935-1936), n-a fost totuși zadarnică, cu toată arestarea conducătorilor acestei organizații și cu toată înfudarea țării noastre la carul războinic al lui Hitler. Cuvîntul Partidului Comunist a pătruns mai departe, direct sau prin organizațiile amintite. Chiar în timpul dictaturii antonesciene s-a format Uniunea Patrioților, care a dus cuvîntul libertății și al luptei împotriva regimului fascist, așa că, în cele din urmă, s-a reușit să se formeze un Front Unic — de la Partidul Comunist, la Social-democrați, la Fron-

tu Plugarilor — și să se cîștige înseși elementele superioare ale armatei ca, împreună cu ofițerii patrioți și reprezentanții muncitorimii, să se ajungă la marele act al insurecției din august 1944, care a salvat țara de la prăpastia unde o împingeau cele mai reacționare elemente ale burghez-moșierimii trădătoare.

La semicentenarul Partidului Comunist Român se cuvine să ne amintim lupta pe care a dus-o partidul muncitoresc, cu jertfe și neîmpliniri îndelungate, astfel încît astăzi să-și împlini visul marilor noștri înaintași: trecutul mai apropiat sau mai depărtat. Printre cei ce au ascultat de cuvîntul partidului au fost și numeroși oameni ai școlii care astăzi au satisfacția să vadă cum se construiește o nouă societate, orînduirea socialistă, patria socialistă românească.

Partidului — gîndul și fapta noastră

Au fost momente din preajma acestei glorioase aniversări cînd m-am gîndit la ceea ce am făcut eu, ca învățătoare, pentru ca prin fapta mea să aduc prinos de cinstire partidului. Și m-am gîndit nu numai la mine, ci și la noi, la toți slujitorii școlii românești. Mi-au trecut prin minte multe fapte, multe exemple...

Din toate am să aleg fapta care mi se pare cea mai esențială, cea mai trudnică, dar și cea aducătoare de mari bucurii — plămădirea omului.

În munca mea de fiecare zi am avut un exemplu viu, comunistul, un model de viață pilduitor pentru elevii mei. Să crești pe elevi în spirit comunist, să le insuflă dragostea de patrie și de partid, să-i transformi în luptători activi și conștienți pentru edificarea societății socialiste și comuniste este sensul înaltei noastre misiuni de educator.

Îmi privesc adesea din urmă elevii și-i văd azi oameni maturi, încorporați în marele front al comunistilor, al luptătorilor pricepuți și integri, dirzi și hotărîți. Multumirea mea cea mai mare ar fi dacă vreodată am

să ajung să mi se spună: ai învățat, ai educat, ai crescut adevărați oameni, adevărați comuniști.

ANA BOJIȚA
învățătoare emerită,
Școala generală nr. 2,
Sebeș-Alba

Am vizitat de curînd cu elevii mei Doftana, unul din locurile memorabile legate de trecutul de luptă al partidului. A fost o minunată lecție de istorie; mai mult decît atît, a fost o mare lecție a vieții. Zidurile Doftanei, ca și multe alte închisori, au înscenat deopotrivă pe bravi comuniști români, maghiari, germani și de alte naționalități, uniți atunci ca și acum în lupta lor pentru triumful cauzei comunismului. Au fost ani de grele încercări, cărora le-au urmat ani de biruință, împlinirea visurilor pentru care au militat sub steagul Partidului Comunist Român cei mai buni fii ai acestor meleaguri.

Am devenit membră de partid chiar acum zece ani, la a 40-a aniversare a partidului, și sînt mîndră de acest lucru. Cînd le vorbesc elevi-

lor mei despre partid încerc să fac acest lucru în mod simplu, să-mi illustrez vorbele cu fapte. Și toată istoria partidului este bogată în asemenea fapte. Caut să-mi educ elevii pentru o viață demnă, pentru muncă. Cînd îi învăț și-i îndrum să tindă spre mai mult, fac acest lucru ca membru al partidului, iar atunci cînd cer de la ei să învețe, aștept să facă acest lucru ca pionieri, ca viitori comuniști.

Prof. CSASZAR PIROSKA
comuna Racu,
județul Harghita

Școala românească parcurge în acești ani un vast și profund proces de modernizare, de integrare fermă în programul de dezvoltare a țării, în coordonatele generale ale construcției socialiste. Este o activitate de maximă importanță, la care, alături de mîile de oameni ai școlii, s-a angajat, cu toată răspunderea, cu tot devotamentul, și colectivul didactic al Liceului din orașul Adjud pe care îl conduc de aproape 10 ani.

Partidul ne cere nouă, ce-

lor ce slujim învățămîntul, să pregătim pe băncile școlii oameni instruiți care să poată minui cu pricepere aparatele și mașinile industriei noastre în continuă dezvoltare, să poată face față cerințelor unei societăți moderne. Către acest scop se îndreaptă acum preocuparea, eforturile fiecărui profesor al liceului nostru. Cu forțe proprii ne-am clădit în ultimii ani o bază materială în măsură să asigure elevilor noștri o temeinică pregătire tehnică. Avem ateliere de lăcătușărie și strungărie, de mecanică auto, de electrotehnică, de țesătorie. Avem un colectiv de profesori-maștri cu bogată experiență în producție. Avem condiții bune — și ne străduim să le sporim cu fiecare an — pentru a pregăti în liceul nostru pe viitorii creatori de bunuri materiale, pe viitorii constructori ai societății de mâine.

Acestei nobile misiuni pe care ne-a incredințat-o partidul îi închinăm întreaga noastră putere de muncă, toată energia și devotamentul nostru.

Prof. ALEXANDRINA PAUȘ
directoarea Liceului din Adjud

TRIBUNA ȘCOLII

EDITATĂ DE
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Apare săptămînal în 12 pagini

prețul de vînzare 1 leu

Redacția și Administrația

Piața Scintei Nr. 1

Tel. : 17 60 20

București

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN -

FĂURITORUL ȘCOLII NOI

— Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist Român a considerat politica școlară drept una dintre coordonatele esențiale ale politicii sale, — manifestînd o preocupare deosebită pentru statuarea unui învățămînt care să se ridice la nivelul cerințelor sociale și să răspundă aspirațiilor spre cultură ale poporului.

Ideile cu privire la învățămînt promovate de partid în deceniile trei și patru ale secolului nostru oglindeau un program de acțiune urmărind îmbunătățiri corespunzătoare ale sistemului școlar în chiar cadrul trasat de guvernarea burgheză, dar avînd ca țel final transformarea revoluționară a țării și, odată cu ea, și a școlii. Era în acest program un sens major — al patriotismului și revoluționarismului consecvent.

Demascarea și critica fermă, principială — susținută cu argumente teoretice și practice — a caracterului de clasă al școlii burgheze, denunțarea pretensei egalități a accesului la învățămînt au constituit pentru P.C.R. obiective esențiale. În presa de partid „Socialismul”, „Știința”, „Lupta de clasă”, „Era nouă” ș.a.) au apărut numeroase articole pe această temă susținute cu date și fapte din școala vremii — procentul foarte mare de analfabeți, taxele școlare exorbitante, lipsa localurilor școlare, penuria de cadre didactice și șomajul intelectualilor ș.a. — propunîndu-se totodată un program minimal, cu obiective precise, privind democratizarea învățămîntului.

Concomitent s-a desfășurat și o atență activitate de clarificare politică a cadrelor didactice și, în general a intelectualității în scopul atragerii ei în această acțiune revoluționară. S-au publicat astfel unele din scrierile întemeierilor marxism-leninismului referitoare la școală și s-au organizat, la inspirația și cu sprijinul partidului, numeroase acțiuni politice ale cadrelor didactice: demonstrații, congrese, conferințe. Sub conducerea partidului, Uniunea Tineretului Comunist a desfășurat prin presă, prin cercuri de lectură, conferințe ș.a. o susținută activitate de atragere de partea luptei sale a cît mai multor tineri. În perioada de fascizare a țării, P.C.R. și U.T.C. au mobilizat corpul profesoral, elevii și studenții la luptă deschisă pentru combaterea politicii guvernelor reacționare și pentru apărarea libertății naționale.

După eliberarea țării, Partidul Comunist Român, conducătorul construcției socialiste în patria noastră, și-a manifestat plenar clarviziunea și în ceea ce privește punerea pe baze noi a școlii, în acord cu programul general de dezvoltare a societății socialiste. În perioada 1944—1947. obiectivul principal al acestor acțiuni a fost acela de a realiza democratizarea învățămîntului din toate punctele de vedere: al accesului, al activității cadrelor didactice ș.a. Un loc deosebit l-au ocupat acțiunile de asigurare a unui conținut științific-realist și promovarea concepției științifice, marxist-

leniniste despre lume. Toate acestea s-au concretizat în documentele de partid ale Conferinței Naționale din 1945, în presa de partid, în conferințe și cursuri de perfecționare a cadrelor didactice, în activitatea U.T.C.-ului în școli etc.

Un moment de cotitură în istoria școlii noastre l-a marcat reforma învățămîntului din august 1948, care a instituit un sistem de învățămînt bazat pe principii democratice clare și rigurose formulate și a asigurat, în același timp, condițiile materiale necesare realizării lui.

Au fost desigur necesare, ulterior, noi perfecționări succesive ale sistemului nostru de învățămînt. Trebuie subliniat tocmai acest aspect al politicii școlare a partidului care, departe de a susține un sistem de învățămînt închis, finit, s-a preocupat stăruitor de perfecționarea permanentă și din mers a învățămîntului, de adecvarea lui succesivă la noile necesități. Sînt semnificative din acest punct de vedere măsurile de îmbunătățire a sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor didactice, diversificarea liceului pe secții, introducerea studiului științelor sociale în școala medie, lărgirea cadrului de predare a științelor naturii, fizicii, matematicilor, limbilor străine.

Perfecționări substanțiale și o dezvoltare deosebită a cunoscut sistemul de învățămînt din țara noastră în ultimii ani, cu deosebire după Congresul al IX-lea al P.C.R. În această perioadă, învățămîntul s-a aflat mereu în centrul atenției conducerii partidului nostru, Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului și Legea învățămîntului, din mai 1968, definind, cu deosebire claritate științifică, obiectivele etapei actuale. De mare importanță pentru școala noastră, pentru progresul ei sînt indicațiile personale ale secretarului general al partidului, date cu prilejul diferitelor acțiuni, menite să contribuie la perfecționarea școlii: Conferința națională a cadrelor didactice, întîlnirile prilejuite de deschiderea anului universitar, congresele U.T.C.-ului, conferințele U.A.S.R.

Vasta acțiune de modernizare a învățămîntului nostru are la bază o concepție modernă, deosebit de eficientă, despre destinele și rosturile sociale ale școlii, călăuzită de cîteva importante idei directoroase. O asemenea idee directoroasă este, de pildă, integrarea fermă a dezvoltării școlii în programul național de dezvoltare a țării, asigurîndu-se astfel o mai mare apropiere a învățămîntului de cerințele generale ale construcției socialiste. „Realizarea cu succes a sarcinilor prevăzute pentru această importantă etapă de dezvoltare multilaterală a societății socialiste din România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea festivă cu prilejul inaugurării anului universitar 1970—1971 — cere ridicarea nivelului calitativ al întregii noastre activități. În această direcție un rol deosebit de important capătă omul, cadrele, chemate să asigure traducerea în viață a

acestui vast program. Iată de ce problema pregătirii și formării de noi contingente de specialiști devine o problemă centrală a însuși progresului societății noastre socialiste.

Politica școlară a partidului prevede totodată orientarea dezvoltării sistemului de învățămînt spre domenii prioritare, apte a răspunde cel mai adecvat exigențelor contemporane și cerințelor construcției sociale. Se dezvoltă astfel învățămîntul tehnic de toate gradele, se amplifică diversificarea liceului, au apărut licee de specialitate, institute de subingineri ș.a.

De o deosebită importanță este faptul că acțiunile de perfecționare a învățămîntului au un marcat caracter prospectiv, vizibil în faptul că atît structurile școlare, cît și conținutul predării sînt gîndite în perspectiva necesităților unei etape îndelungate, astfel încît măsurile adoptate în prezent să asigure satisfacerea cerințelor ce vor apărea ulterior în dezvoltarea economiei, științei și culturii.

În acest spirit se iau măsuri de perfecționare și modernizare a conținutului învățămîntului în acord cu exigențele științei și tehnicii contemporane, se utilizează și se dotează laboratoare la nivelul cerințelor tehnicii, se întreprind măsuri de legare tot mai accentuată a școlii de viață, de munca productivă, pentru a se asigura o mai rapidă și optimă integrare a absolvenților la necesitățile locale de muncă.

Luca coordonată prospectivă se adaugă și tendința de a ține seama și de a valorifica la nivel maxim tradițiile progresiste ale școlii noastre, realizările ei pozitive.

Opțiunea pentru calitate în cadrul programului de perfecționare a școlii noastre ni se pare de asemenea a fi o idee directoroasă, definitorie. Această opțiune este strîns legată de grija pentru om, pentru dezvoltarea pleneră, multilaterală a întregului potențial de inteligență, de asigurarea unui climat optim pentru punerea în valoare a tuturor aptitudinilor și talentelor. Grija pentru om rezultă evident și din gratuitatea completă a învățămîntului nostru, din prelungirea duratei școlii de cultură generală obligatorie pînă la 10 ani, spre a se asigura un nivel cultural înalt întregului nostru popor.

De o deosebită însemnătate este reconsiderarea locului și rolului învățămîntului în viața socială, considerarea lui ca o investiție, ca un factor esențial al dezvoltării economice și, în acest spirit, înscrierea printre obiectivele sistemului de învățămînt și a obiectivului denumit eficiență.

Trebuie evidențiate, în același timp, funcționalitatea și flexibilitatea sistemului, posibilitatea autoperfecționării continue în raport cu noi puncte de referință.

Toate acestea asigură un sistem de învățămînt modern, diversificat în raport atît cu exigențele sociale, cît și cu exigențele individuale izvorîte din idealul dezvoltării multilaterale a personalității.

Lector univ. dr.
EMIL PAUN

PARADIGME

DIVERSITATE

MIRCEA MALIȚA

Cînd împăratul bizantin Justin I-a cerut lui Belizarie, harnicul general, să-i alcătuiască o armată puternică din acea parte a populației care e mai aptă pentru arta războiului, acesta a respins ideea construirii unei armate uniforme și a cerut oameni de la munte, oameni de la mare și de la cîmpie. El a motivat soluția spunînd că oamenii de la munte aud și văd bine, sînt fieri independenți, cei de la șes știu să călărească bine și sînt răbdători, iar cei de la mare sînt temerari, înfruntă ușor spații necunoscute. În pregătirea armatei, Belizarie a luat de la goți lancea, de la huni arcul și de la unii și de la ceilalți cavaleria, iar de la romani, disciplina. Procedînd astfel generalul Belizarie a anticipat principiul instruirii diversificate. Povestea ne-o spune Robert Graves în cartea sa „Comitele Belizarie”, recent tradusă la noi, iar referințele la principiile unor oameni iluștri ai lumii bizantine mi se par potrivite într-un moment cînd ne apropiem de gîzduirea unui congres de bizantinologie.

Respectarea principiului diversificării a fost dintotdeauna o condiție a progresului, iar gradul de diversificare a unui sistem, un indice semnificativ pentru a-l caracteriza. Dezvoltarea sistemului școlar nu poate fi concepută în adara acestui principiu general valabil.

Uneori a predominat și idealul ca sistemul să fie uniform, cu alte cuvînt, produsele sale să posede aceleași cunoștințe, aceleași deprinderi, aceleași performanțe. Astăzi viziunea este mult schimbată; se poate demonstra în modul cel mai riguros că sistemul cu mai multe varietăți, cuprinse toate într-o concepție unitară, are randament superior.

A fi unitar nu înseamnă a fi unic; doi oameni pregătiți la fel pot face față aceleiași categorii de solicitări și situații, pe cîtă vreme doi oameni pregătiți diferit vor fi apti să răspundă cel puțin la două categorii diferite de solicitări.

Gradul de diversificare a sistemului nostru de învățămînt poate fi ilustrat și prin configurația liceelor. Avem 580 licee de cultură generală, 230 licee de specialitate, 46 licee pedagogice, 28 licee de artă, diferențiere care acoperă o arle largă de solicitări sociale. Aproape 400 000 elevi frecventează liceele de cultură generală și 120 000, liceele de specialitate.

Diversificarea se adîncește în cadrul fiecărui tip de liceu, profilul liceelor de specialitate reflectînd această realitate în modul cel mai pregnant. Avem licee industriale, economice, agricole, silvice, sanitare, pedagogice etc. Diversificarea liceelor de cultură generală este realizată prin secțiile reală și umanistă, prin clasele și prin liceele cu secții clasice, la care se adaugă liceele de artă și cele cu profil de educație fizică.

Acest tablou se va completa în anul școlar 1971—1972 prin cele 10 licee cu predarea în limbi străine, prin 5 licee internat și 5 licee cu semiinternat.

Ritmii și proporțiile diversificării se concretizează elocvent în numărul de clase de matematică, fizică, chimie și biologie, care va crește de la 89 la aproape 200 în toamna acestui an.

Aspectul cel mai caracteristic al diversificării îl dă proporția între liceele de specialitate și cele de cultură generală; la sfîrșitul cincinalului jumătate din elevi vor fi cuprinși în liceele de specialitate și jumătate în liceele de cultură generală.

În condițiile acestei orientări randamentul școlar și procesul integrării în munca productivă reprezintă cîștigul cel mai prețios. Absolvenții claselor de matematică și fizică au reușit la facultate în proporție de 90%. Rezultate remarcabile au dat și liceele cu program special de artă și sportive.

Diversificarea învățămîntului are încă puternice surse în sistemul nostru social-economic. Ea se poate împlini pe planuri multiple în funcție de condițiile locale specifice și în armonie cu dezvoltarea industrială și culturală a localităților sau județelor. Spre exemplu, liceul din Peșlișani, astăzi de cultură generală, unde odinioară a învățat Brîncuși, este plasat într-un mediu de efervescentă artistică care păstrează tradițiile locale ale artelor aplicate. Viitorul acestui liceu îl poate asigura acel profil care va capta talentele tinerilor localnici, polarizînd vocația lor manifestă pentru artele folclorice autentice. Nimic nu ne împiedică să avem un liceu de cultură generală cu program special de artă populară similar liceelor de artă cultă. Ne gîndim ca cel puțin cinci licee din diferite regiuni ale țării să devină în cursul viitorului an școlar unități cu program special, după ce își vor găsit o chemare și un lăgaș propriu în consonanță cu dezvoltarea economică și culturală a județului.

Semnii maturității sistemului nostru liceal îl dă capacitatea lui de diversificare și adaptabilitate în cadrul unui învățămînt unitar.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

NOILE PROGRAME

PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL BIOLOGIEI

rezultante ale gândirii colective

Acad. EUGEN A. PORA
președintele Comisiei de învățămînt biologic

Actualizarea programelor de biologie de către comisia creată în acest scop de Ministerul Învățămîntului se bazează pe multiple și valoroase sugestii, puncte de vedere și observații judici-oase pe care le-am primit din partea celor care aplică în școală învățămîntul biologic.

Aș dori să scot în evidență câteva considerații și argumente din bogatul material primit. Sustinându-se necesitatea schimbării modului de predare a cunoștințelor din domeniul disciplinelor biologice, într-unul dintre materialele primite se afirmă: „**Tehnica simplifică viața sub aspect social, dar o dezechilibrează și o alterează sub aspect biologic. De aici nevoia restructurării esenței predării biologice în școlile de orice grad**” (S.B. — Lipova). Metoda ciclizării disciplinelor de biologie nu mai corespunde capacității actuale de înțelegere a elevilor și nici dezvoltării biologice din zilele noastre. „**Se repetă cunoștințele, la un alt nivel cantitativ este adevărat, dar aceasta este o pierdere de timp, fără nici un folos pentru elev**” (Ibid).

Programarea liniară a cunoștințelor de biologie a fost propusă de mai mulți colegi din învățămîntul mediu (V. C. — Brașov; L. P. — Teleajen; G. T. — Huși; S. N. — Redea-Olt). Ea deschide perspective mai ample înțelegerii fenomenelor biologice și aduce câștig de timp pentru asimilarea de alte date.

Marele bagaj de cunoștințe actuale din domeniul biologiei trebuie să determine o selecționare a esenței lor și o înlăturare din învățămînt a tot ce nu este absolut necesar de a fi cunoscut la nivelul școlii de cultură generală și al liceului. Altfel nu se poate! „**Non multa sed multum**”. Acesta este motivul că în noua programă s-a renunțat la multe lucruri care ni s-au părut mai puțin esențiale decât altele sau pot fi găsite în instrumentele de ajutor ale biologiei: determinatoare de plante și animale, manuale de tehnică, albume etc., pe care elevii vor trebui să învețe să le manipuleze (G. și P.T. — orașul Victoria; I. B. — Timăveni).

Dar mai trebuie să se renunțe la sis-

temul de acumulare prin memorizare și să se treacă la cel de acumulare prin înțelegere și experimentare.

Multe sugestii am primit referitoare la obligativitatea lucrărilor practice de biologie. Unele preconizau ca pînă la 50 la sută din timpul afectat disciplinei să se petreacă în laborator (V.C. — Brașov), altele cereau cel puțin 1/3 din acest timp pentru practică (S. N. — Redea-Olt; J. V. — Timișoara; L. P. — Teleajen). Mulți se gîndesc la nevoia unui manual de lucrări practice pentru elevi.

Practica biologică e chemată să arate elevilor fenomenul biologic, forma lui de manifestare, cauzalitatea lui, dependența lui de factori de mediu etc. Acest fenomen poate foarte bine să fie nutriția minerală a grîului, fotosinteza frunzelor de ridiche, maturația fructului de măr, creșterea puilului de găină, rolul sistemului nervos în formarea reflexelor condiționate la vișel etc. Practică biologică se cheamă și alcătuirea unui ierbar, a unui insectar, prepararea unor animale pentru colecția în borcane, taxidermia păsărilor (sau a altor animale), realizarea unui acvariu sau a unui terariu, creșterea viermilor de mătase, cultivarea de plante în ghiveci, îngrijirea unui minz sau a unui vișel, observarea comportării unui animal sălbatic ținut în cușcă.

Evident, efectuarea lucrărilor de laborator, prevăzute într-un număr substanțial sporit în noile programe de biologie, solicită condiții tehnico-materiale corespunzătoare. Va trebui ca întreprinderea „Didactica” să realizeze, pe baza unui plan dat de specialiștii și într-un număr suficient de exemplare, toate materialele care sînt necesare predării biologice în concepția actuală a programelor. Structurile unor organe de plante sau de animale nu pot fi înțelese fără a avea mulate demonstrabile ale acestor organe; transformările etapelor ontogenetice la unele plante inferioare sau la unele animale ce trec prin metamorfoze, aspectul unei savane, al unei păduri tropicale, al pustiurilor sahariene etc. nu

vor putea fi închipuite fără un film sau diapozitive color etc. Comisia va putea pune la dispoziția „Didacticii” o listă de astfel de materiale didactice necesare aplicării noii programe.

Manualele școlare existente au fost aspru criticate de mulți din profesorii care mi-au scris. Și pe drept cuvînt! Nu e cazul să fac acum analiza acestora. Va trebui însă ca viitoarele manuale care vor avea la bază actualele programe, să fie calitativ altele decât cele de pînă acum. Se cere ca scrisul acestora să fie atractiv, frumos, plin de curiozități care să atragă pe elev (G. și P.T. — Victoria), să aibă sinteze clare la fiecare capitol mai însemnat (V.C. — Brașov), să fie frumos prezentate și bogat ilustrate în culori (A.I. — Arad). Pentru a face mai atractive manualele, comisia a introdus în programele noi numeroase lecturi, care nu fac obiectul unei lecții obligatorii, dar care prin subiectul lor vor atrage pe elevi și le vor da acestora informații suplimentare asupra unor aspecte tratate la lecții, ușurînd asimilarea unor cunoștințe mai aride și mai grele.

Am introdus în cl. a VII-a Ecologia și conservarea naturii, ca o disciplină care urmează imediat după botanică și zoologie. Considerăm că prin cunoașterea diferitelor tipuri de asociații de viață de la noi din țară și din întreaga lume, elevii vor putea vedea în realitate botanica și zoologia, adică amestecul permanent de plante și animale care trăiesc în diferitele părți ale lumii. De aici se va trece foarte ușor la înțelegerea conservării naturii, căci elevul va avea nu numai înțelegerea ei, dar și dragostea față de natură. Introducerea acestor cunoștințe corespunde nu numai unui imperativ al vremurilor noastre, dar și dorinței multor colegi care mi-au scris (Comisia Monumentelor Naturii; S.N. — Redea-Olt; G.G. — Dej; G. și P.T. — Victoria).

În ceea ce privește sistemul de predare s-a spus adesea că e nevoie să se pornească de la inferior la superior, chiar dacă se vine în contradicție cu principiul de la cunoscut la necunoscut. Adevărul este că a preda zoologia și botanica, începînd cu organismele superioare și sfîrșind cu cele inferioare, înseamnă a deforma în mintea elevului fenomenul de evoluție. Este de mirare că unii profesori care au făcut de la sine o predare de la forme inferioare spre cele superioare (G.T. — Huși; Z.P. — Tg. Jiu; S.N. — Redea-Olt) nu au găsit sprijin la organele de control, care țin de „ad literam” la spiritul programei oficiale. Cu privire la acest aspect aș dori să arăt și faptul că în toate programele noastre precizăm că profesorul are latitudinea să intervertească ordinea lecțiilor, dacă motive locale o cer. Pe același temei profesorul poate schimba chiar unele lecții cu altele.

S-a cerut introducerea în învățămîntul liceal a noțiunilor de filogenie și de paleontologie (Iic. nr. 2 Dej; profesorii de liceu Cluj; Turda). Comisia a socotit că este o necesitate satisfacerii acestei solicitări, care dă elevului baza istorică a înțelegerii vieții pe pămînt.

Programa pe care am alcătuit-o și prezentat-o ministerului începe cu clasa a V-a: Botanica (la început noțiuni de morfologie vegetală); urmează clasa a VI-a: Zoologia (de asemenea cu noțiuni de morfologie animală); în clasa a VII-a: Ecologia și conservarea naturii; în clasa a VIII-a: Anatomia și

fiziologia omului (cu noțiuni sumare de igienă); în clasa a IX-a: Biologia generală (evoluție, genetică, biologie umană); în clasa a X-a: Igiena și Puericultura.

În licee, la anul I: Biologia evoluției (originea vieții, filogenia, paleontologie cu elemente de geologie); în anul II: Fiziologia comparată a funcțiilor de nutriție și relație (la plante și animale); în anul III: Reproducerea și ereditatea (genetica); în anul IV: Biologia generală (evoluționismul) și biologia umană.

Am mers pe ideea că absolvenții de liceu trebuie să știe tot ce e necesar să cunoască un om cult al zilelor noastre despre problemele de biologie. Am eliminat tot ce nu e esențial și am lăsat o programă care — credem noi — satisface dezideratul ca toată lumea care termină, fie școala de cultură generală, fie liceul, să știe cîte ceva din marile probleme ale biologiei actuale.

Nu pot să nu amintesc că între scrisorile primite se găsesc două care se opun actualizării învățămîntului biologic. Se susține „predarea disciplinelor biologice pe regiuni: botanică, zoologie, anatomia și fiziologia comparată și a omului, iar la sfîrșitul liceului noțiunile de biologie generală (I.C. — Universitatea Cluj), ca modernizarea conținutului învățămîntului biologic din țară să se realizeze în cadrul disciplinelor existente” (într-o adresă a Societății de Științe Biologice) și că „este prematură și total neconvingătoare generalizarea predării integrate a disciplinelor biologice în liceu.” (Idem).

Ambele opinii se bazează, probabil, numai pe proiectul de program alcătuit de Institutul de cercetări pedagogice, care este în aplicare acum la cîteva clase a unor licee din Capitală și provincie. Acest program nu a fost acceptat nici de comisie. Principiul pe care s-a bazat, acela al integralității (într-o anumită măsură) și a introducerii esențialului și a noului inclusiv a unor noțiuni de biologie umană, a fost însă acceptat. Considerăm că biologia actuală conține așa de multe lucruri noi, viziuni largi și explicații clare ale fenomenelor de viață, încît numai prin modificări cantitative, prin adăosul de încă ceva la disciplinele existente, nu se pot actualiza cunoștințele de biologie necesare oricărui om al zilelor noastre sau al vremurilor de mîine și nici nu putem forma acei oameni care mîine vor trebui să rezolve și alte probleme de biologie, care astăzi încă ne scapă.

Doresc, în încheiere, să mulțumesc din inimă profesorilor din învățămîntul mediu, care au răspuns în număr mare și atât de sincer la apelul nostru de a ajuta la schimbarea ca sistem și în conținut a învățămîntului biologiei. Unanimitatea părerilor lor asupra nevoilor acestei schimbări ne-a fost sprijin și îndemn în sensul că ceea ce facem nu este numai un comandament venit de sus, ci și o cerință venită de jos. Aceste programe vor fi — după cîte sîntem informați — difuzate la școli, pentru ca profesorii să se familiarizeze cu ele, să trimită noi sugestii de îmbunătățire, astfel ca peste un anumit timp, cînd ele vor intra în aplicare, să fie totul pregătit: cadre, manuale, material didactic, determinatoare etc., iar învățămîntul biologiei în țara noastră să contribuie mai deplin la conturarea profilului intelectual, la formarea generală a tinerelor generații.

Anticipări...

Școala este anterioară lui Gutenberg și, cu atât mai mult, fraților Lumière, dar cum, de multă vreme, ne-ar fi cu neputință să ne-o imaginăm fără manuale tipărite, nu peste mult timp ne va fi imposibil să ne-o închipuim fără film și instrumentalul său. Cu cinci secole în urmă cartea era atât de rară și scumpă încît, știm bine, era legată cu lanțuri și ferecată în lacăte spre a nu fi furată. Este, într-un fel, situația aparatului cinematografic în prezent, deși „lanțurile” se tocesc văzînd cu ochii, iar dascăl ce folosește tehnica audio-vizuală cu aceeași dexteritate spontană cu care își utilizează stiloul, de exemplu, poate fi întîlnit din ce în ce mai des. Este evident o chestiune de dotare, de opulență, dar la care sîntem obligați să subscriem, chiar dacă actualmente la penuria mijloacelor tehnice și a tehnicității noastre adăugăm, în chip explicabil, o importanță doază de scepticism. Școlarii de astrăzi — profesorii de mîine — năs-

cuți și crescuți în raza de acțiune a electronicii domestice, vor înlocui însă, sint convins, tabla cu ecranul. Este o „utopie” încorporată încă de pe acum în realitatea școlară a unor țări și fluxul modernizării va lichida carantina care blochează filmul sau îi îngăduie prezența rarism și exemplificativ. Am văzut în Japonia copii de grădiniță care minuiu video-magnetoscopul în mod obișnuit, jucîndu-se, și care, întorcîndu-se de la plimbarea pe care și-o filmaseră, dezvoltau și proiectau materialul. Pentru ei aparatura nu era ceva mai neobișnuit decît o păpușă, o păpușă cu un alt „mod de întrebuințare”. Poate că, într-adevăr, aceasta e o jucărie, dar, în paralel, inginerii au pus la punct video-casetele, discurile vizuale, iar școlile încep să dispună de veritabile biblioteci în imagini din care profesorii pot „cita” după plac, enciclopedic, orice paragraf de informație.

Desigur, această irupere a imaginii din viața școlii va

restructura complet metodică și didactica, iar noi, dascălii, va trebui să acceptăm o alfabeticizare ce acum, poate, ne sperie. Să nu uităm însă că a fost o vreme, nu prea îndepărtată, cînd interziceam elevilor folosirea stiloului sau a pixului și că în prezent abia mai găsim cooperative de industrie locală care să fabrice clasicele „tocuri”. Vrem sau nu vrem, ne modernizăm, iar profesorii care n-au pus în viața lor mîna pe un epidiascop și care au senzația că sînt „trădați” de îndată ce aparatele încep să vorbească mai clar și mai corect decît ei, acești profesori vor trebui să-și dea la reformă mentalitatea de unici pontifi ai prelegerii. Cînd anume va fi înlocuită arhaica scriitură la tablă cu creta prin expunerea cinematografică? O prognoză este riscată, dar în mod cert, pe neașteptate, în totdeauna ca televiziunea, care tot brusc și fără eforturi sensibile a și „abonat” în ultimii cinci ani două milioane de beneficiari înscrisi cu acte și recep-

toare la emisiunile sale. Am văzut în Suedia la un Institut pedagogic o lecție de limbă, transmisă în direct, dintr-un amfiteatru. Era, din punctul nostru de vedere, o lecție impecabilă. Profesorul citea dintr-un manual, repeta lectura unor fraze, scria la tablă, sublinia cu cretă colorată părțile de vorbire, punea întrebări, primea răspunsuri, într-un cuvînt făcea, fără cusur, una din acele „lecții deschise” pe care am fi mulțumiți s-o izbutim și noi la un examen de grad. În jurul nostru, însă, studenții urmărind această lecție rideau tot timpul. „De ce se rîde?” — ne întrebam și ne-am dumirit abia la sfîrșitul lecției, cînd, ștergîndu-și mîinile de praf, „propunătorul” a explicat cu un abia reținut zîmbet: „Așa se predă limba suedeză acum 10—15 ani!” Făcuse o lecție de istorie a învățămîntului! Nu am nici o îndoială, în ciuda unui scepticism încă aproape compact, că peste cîteva cincinale vom asista și noi la asemenea... evocări istorice.

Peste cîteva săptămîni, la Sibiu, va avea loc cel de al doilea festival al cineacluburilor pionierești din țară. Ca și la primul — de acum 2 ani — dar de data aceasta cu o participare întreită (45 de cineacluburi în loc de 15), copiii din toate centrele țării vor derula pelicule ce reprezintă integral rodul muncii lor cinematografice. Peste alți doi ani numărul acestora nu va mai îngădui o confruntare unică, directă. Și peste 10 ani? Ei bine, peste 10—15 ani pionierii de astăzi, o parte din ei, vor fi profesori! Adică un uriaș detașament de pionieri ai cinematografului în școlile noastre. Propun să tragem toate concluziile încă de pe acum. Pentru moment să ștergem premisa imobilistă a scepticismului. Luna iunie nu e prea departe: poftiți la Sibiu!

MIRCEA SĂNTIMBREANU

Se discută în prezent, cu competență și măsură, dar și cu nețăgăduită pasiune, în ședințele subcomisiei pentru învățământul artelor plastice, pe care am cinstea să o prezidez, în cadrul Comisiei învățământului artistic instituite de Comitetul Central și de ministerul de resort, o seamă de probleme privind educația artistică în perioada școlarizării, la toate nivelurile procesului și în toate tipurile de școli, de la vîrsta educației preșcolare și pînă la universitate.

Aceste discuții, menite să ducă la concluzii precise în legătură cu posibilitatea îmbunătățirii programei de învățămînt actualmente în vigoare și să propună modificări de structură, vădesc, pînă în clipa de față, în primul rînd, necesitatea revizuirii concepției noastre despre educația artistică în școală.

Splendidelor progrese înregistrate de creația artistică, literară, muzicală, plastică și spectacolologică din țara noastră în anii socializării nu este cu puțință să nu le răspundă o preocupare paralelă de ordinul educației artistice a cetățenilor ce nu vor practica vreodată nici una din arte, dar spre care creația artistică se îndreaptă, pentru folosul căruia este ea întreprinsă.

În marile epoci culturale, în momentele de apogeu ale culturii diverselor popoare, consensul dintre creator și receptorul de artă, dintre artist și public, a fost un fapt. Astăzi, ne complacem în a constata existența în bună parte a unui anume divorț între artiști și iubitorii de artă, a cărui vină este pusă invariabil pe seama artiștilor doar, dar nu vrem să vedem existența unui din ce în ce mai îngrijorător divorț între preocupările practice și teoretice ale omului veacului nostru, de-o parte, și artă sau preocupare artistică, de cealaltă parte.

Lumii veacului nostru i se servesc pe calea cinematografului, televiziunii și radioului nu numai nenumărate prilejuri de a se informa, instrui și educa (fiindcă utilitatea acestor mijloace moderne de comunicare n-o contestă nimeni), dar și tot atîtea ocazii de a-și ocupa timpul în chip inactiv, receptînd produsele pseudoestetice ale unor industrii de măcinat orele și minutele zilei, care nu au nici o consecință educativă pozitivă și care, dimpotrivă, extrag insul din albia lui proprie, îl captează spre o facilă pasivizare a capacităților sale receptive de artă, spre o lenă estetică îngrijorătoare, spre o disponibilitate indistinctă, pentru indiferent ce soi de spectacol urmează să curgă pe robinetul deschis al aparatului respectiv, spre o formulă de inumană lipsă de selectivitate estetică. Mijloacele de difuzare a culturii de mass-media nu sînt de vină dacă această cultură are un nivel jos; aici intervin alte cauze, ce n-are rost să fie discutate acum, dar nu e mai puțin adevărat că datorită acestor mijloace moderne de industrializare a distracțiilor maselor efortul estetic este refuzat de plano, obiceiurile achiziționate în materie de plăcere estetică reclamînd, pentru gustarea ei, lipsa de spirit activ ca pe o condiție sine qua non.

În momentul de față în învățămîntul educației artistice îi este rezervat un loc mai mult decît minim. La licee, de pildă, desenul se predă claselor a IX-a și a X-a, după care dispare din programă. Iar ceea ce se face efectiv drept „desen” la orele rezervate desenului n-are de cele mai multe ori nimic de-a face cu educația artistică. În clasa a IX-a se prevăd în programa analitică noțiuni de desen proiectiv, adică se încearcă nu știu cu ce rezultate, căci nu există nicăieri vreun studiu asupra efectelor bune sau rele ale programei analitice actuale, deprinderea elevilor cu viziunea convențional-perspectivală, adică în alți termeni, cu reprezentarea în plan a volumelor și a spațiilor tridimensionale în realitate, dar reduse la cele două dimensiuni ale planului, prin acceptarea unei convenții, unei tehnici raționalizatoare a spațiului, moștenită de epoca noastră de la Renaștere. Învățarea noțiunilor de perspectivă ortogonală, de perspectivă

axonometrică și de perspectivă centrală sau conică, ori liniară, poate fi foarte utilă pentru dezvoltarea intelectuală a elevului ce urmează să se consacre unei activități de tipul ingineresc, unei ocupații ce solicită desenul ajutorul său pentru a desăvîrși un proces cu finalitate practico-științifică; cei ce se fac proiectanți de mașini, sau proiectanți-arhitecți, sau „designeri” au nevoie de așa ceva. Dar din punctul de vedere al educației estetice, desenul tehnic și industrial nu înseamnă nimic! În clasa următoare, a X-a, bifurcîndu-se, liceul are o ramură reală, unde se predă pe drept cuvînt mai departe desenul proiectiv (secțiuni, intersecții de corpuri geometrice, schița cotelă și probleme de construcție extrase din lexicul stilurilor arhitectonice), și o ramură „umanistă”, la care, în fine, se predă și desen artistic, în total 12 ore (douăsprezece), rezervîndu-se istoriei artelor plastice, începînd din preistorie, trecînd prin toate epocile, din antichitate și pînă în prezent, 20 de ore. Eu sînt profesor de istoria artei cu o lungă activitate de conferențiar public, experiență făcută la toate nivelurile de auditoriu, dar o asemenea întreprindere de epuizare a istoriei universale a artelor plastice și românești în 20 de lecții mi se pare de neconceput.

Unde mai punem că după clasa a X-a desenul dispare total ca obiect de studiu. Dar, de fapt, de „desen” e aici vorba? Sau de „cultură plastică”, de „educație estetică”, de un curs general despre elaborările estetice ale umanității în toată istoria ei, de o pregătire pentru înțelegerea vieții și pe plan estetic, de înălțarea sensibilității elevului pentru a-l face un ins permeabil la marile ierarhii spirituale?...

Se propune înlocuirea termenului „desen” în programe cu o perifrază care să cuprindă cele de mai sus. **Cultura plastică** (dacă acest termen e admis) va trebui considerată drept o disciplină de profil umanist, și nu o dexteritate, iar predarea ei la elevii învățămîntului de cultură generală este necesară a fi concepută ca o componentă a problemelor social-politice, de civilizație modernă a României de azi, ce necesită, pe de o parte, un public receptor de artă pe măsura progreselor creației artistice de prestigiu internațional ce s-au marcat în anii socializării, iar pe de alta, cetățeni pregătiți, printr-un sistem organic, pluridisciplinar, unitar și armonios, cu un fond de cultură umanistă bine precizat, pe care să se grezeze apoi cultura lor de specialitate, găsind terenul prielnic unei practici profesionale integrate concepției armonice despre lume pe care trebuie să se întemeieze viața și activitatea socială a unui cetățean al patriei noastre socialiste.

În acest scop, este necesar ca opera de desăvîrșire a culturii plastice a elevilor să înceapă de la primele trepte de școlarizare și să continue neîntrerupt pînă la deplina pregătire de specialitate a insului destinat vieții sociale.

Reconsiderarea importanței educației estetice în școală, predarea desenului și a culturii plastice asemenea tuturor disciplinelor, și nu ca dexteritate, revizuirea programei în vederea eliminării sistemului actual de predare a desenului ca doctrină, și înlocuirea dogmatismului acestuia pedagogic absolutizant cu un sistem simplu de stimulare a virtuților imaginației copilului, adolescentului și apoi adultului ce se profesionalizează astfel fără să-și amputeze individualitatea, fără să o trunchieze de a-nume valențe umane indispensabile vieții sociale, corelarea educației estetice cu educația intelectuală pe etape și centre de interes, cu finalizare imediată în activitățile adjuvante și adiacente studiului principal, toate acestea sînt probleme care se propun atenției celor care vor decide asupra tipului de învățămînt ce ne trebuie.

ION FRUNZETTI

(Continuare în pag. 11)

Învățarea logică a limbii române

Și în învățarea limbii române, a gramaticii — ca în a oricărei discipline — succesul nu depinde numai de volumul și calitatea cunoștințelor prevăzute pentru studiu, ci și de căile folosite pentru a face ca aceste cunoștințe, priceperi și deprinderi să devină bunuri ale elevilor.

Noțiunile gramaticale, avînd un nivel înalt de abstractizare în comparație cu noțiunile altor științe, pot fi înțelese și învățate logic numai dacă elementele care conduc la conștientizarea au fost învățate în prealabil. Deci, are o mare importanță ordinea în care predăm noțiunile lingvistice, ordine care în învățămîntul actual este încă deficitară. Cîteva exemple vor fi edificatoare. Predarea prepoziției și a conjuncției este prevăzută înaintea sintaxei, deși aceste părți de vorbire se definesc prin noțiuni sintactice. Astfel, se definesc noțiuni noi prin termeni care desemnează noțiuni neînvățate, necunoscute încă. Studierea flexiunii nominale începe în clasa a III-a și se termină în clasa a VII-a, dar alternanțele fonetice, care aparțin tot flexiunii, se învață abia în clasa a VIII-a. O astfel de eșalonare a noțiunilor creează premisele însușirii mecanice a gramaticii. Distribuția cunoștințelor pe clase, capitele și lecții, într-o ordine care să asigure transmiterea prealabilă a tuturor elementelor cuprinse în definiția noțiunii, este absolut necesară pentru realizarea învățării logice.

Efortul solicitat pen-

tru însușirea cunoștințelor gramaticale depinde nu numai de cantitate, ci și de gradul de abstractizare și generalizare a noțiunilor. Respectarea treptelor cunoașterii (de la concret la abstract și general) este o cerință de bază a procesului de învățămînt. Cu o delimitare relativă, noțiunile gramaticale pot fi împărțite pe niveluri de abstractizare. De pildă, substantivul are un anumit grad de abstractizare. Pronumele, fiind un substitut al substantivului, este un abstract al abstractului, deci se află pe o treaptă mai înaltă de abstractizare. Prepozițiile și conjuncțiile sînt cuvinte de relație, și neexprimînd noțiuni, sînt mai abstracte decît celelalte părți de vorbire și decît părțile de propoziție. În concluzie, sînt unele noțiuni fonetice, lexicale și morfologice care se află pe o treaptă mai înaltă de abstractizare față de noțiunile sintactice, dar sintaxa se predă la urmă. Prin urmare, cunoștințele gramaticale nu sînt gradate și calitativ, după dificultatea învățării, după efortul solicitat pentru înțelegerea și însușirea lor logică, adică, după nivelul lor de abstractizare și generalizare.

Nivelul înalt de abstractizare și de generalizare a noțiunilor gramaticale nu permite înțelegerea lor integrală la orice vîrstă. De aceea, se recurge la fragmentare și la o predare concentrică, prin reluări pe un alt plan pînă se ajunge la întreaga sferă de cuprindere a noțiunii. Sînt unele noțiuni gramaticale care pot fi în-

țelese și învățate bine în 2-3 ani, însă, aplicîndu-se exagerat principiul predării concentrice, ele sînt fragmentate și predate în 6-7 sau 8 ani (de pildă, articolul, adjectivul). O îmbinare corespunzătoare a principiului concentric cu cel liniar în predarea gramaticii ar elimina multe verigi intermediare inutile și prin aceasta ar reduce timpul necesar pentru învățarea anumitor noțiuni, sporind numărul de ore afectate exercițiilor aplicative și create.

Și distribuția orelor pe tipuri de lecții influențează procesul asimilării cunoștințelor. Sînt științe cu predare liniară la care învățarea unei noțiuni noi nu depinde de înțelegerea și învățarea prealabilă a altor noțiuni (de pildă, la literatură.) Dar la gramatică, întrucît majoritatea noțiunilor se condiționează reciproc și se reiau pe plan superior în fiecare clasă următoare, repetarea, care precede și pregătește predarea noilor cunoștințe, este obligatorie. Cu toate acestea, la gramatică sînt repartizate pentru repetare numai cîteva ore pe an la fiecare clasă și nu este prevăzută nici o oră de formare a priceperilor și deprinderilor, deși limba este o știință care se învață prin însușirea unor modele și, deci, obligă la lecții de repetare și formare a priceperilor și deprinderilor de gîndire logică și de vorbire (și scriere) corectă, expresivă, variată și nu-antată.

AL. POPESCU-MIHĂEȘTI

Azi pasiuni, mâine poate împliniri...

Știința românească în perspectiva anilor viitori

Acad. ȘT. M. MILCU

Nu este desigur ușor să arăți în câteva cuvinte perspectivele de viitor ale științei în țara noastră. În primul rând, pentru că nu există o știință, ci numeroase științe cu un specific care impune o tratare la obiect; în al doilea rând, activitatea științifică este complexă și în continuă mișcare datorită descoperirilor ce apar cu mare rapiditate în direcții adeseori neprevizibile.

Iată de ce într-un scurt articol nu se pot prospecta decât aspectele cele mai generale și probabile. Operația devine speculativă pe măsură ce investighează decenii depărtate.

Literatura a început să abunde de acest fel de „studii” în care imaginația concurează cu superficialitatea și ignoranța factorilor care pot asigura cel mai ridicat indice de probabilitate a genului prospectat.

Deși s-a susținut că trecutul și chiar prezentul nu ne sînt de mare folos în prospectarea dezvoltării științelor, este evident că, dimpotrivă, cunoașterea evoluției istorice pe o perioadă cit mai îndelungată de timp, a momentului actual al unei științe și cunoașterea adîncă a domeniului prospectat, sînt responsabile de dezvoltarea dinamică a științei.

★

În țara noastră organizarea științei în sfertul de secol precedent, direcțiile ei de evoluție, deschiderea de noi fronturi de investigare în concret și teoretic, confruntarea cu fenomenele similare în știința mondială contemporană, ne permit să o prospectăm cu o probabilitate mai bine asigurată.

Dacă limităm investigarea la cincinalul 1971—1975, operația capătă o asigurare foarte ridicată. Planurile științifice ale institutelor centrale și indicațiile date în documentele de partid ne permit să prospectăm dezvoltarea științelor în țara noastră, în ansamblul ei, în domenii și probleme ce trebuie să asigure construcția economiei, industriei și culturii.

Un fenomen caracteristic îl constituie dirijarea activității C.N.C.S. spre tehnică, fizică și chimie, domenii de prim plan în cincinal.

Diferențierea problemelor prioritare de restul tematicii abordate la nivelele de un interes mai restrîns va imprima activității științifice o specificitate legată de acest tip de investigare. Rezultatele cercetărilor tehnice, fizice și chimice vor contribui la dezvoltarea și perfecționarea construcțiilor de mașini, a utilajelor petrolifere, a produșilor industriei petrochimice, metalurgice ș.a.

Introducerea contractelor de cercetare cu o extensiune progresivă va caracteriza viitoarea etapă a științelor din țara noastră. Folosirea rezultatelor contractuale contribuie la precizarea motivării temelor, la asigurarea unei eficiențe în finalul cercetărilor, la conștiința unei serioase responsabilități. Rezultatele

mulțumitoare obținute în primul an de aplicare îndreptățesc așteptările prin ameliorarea continuă a proceselor contractuale și a conlucrării în spirit realist cu respectarea specificului cercetării științifice, care este cu atât mai promițătoare cu cît se desfășoară în necunoscutul fenomenelor.

În științele biologice și agro-silvice direcțiile de dezvoltare sînt dirijate spre creșterea productivității, obținerea de noi soiuri de plante, de substituenți, selecționate în introducerea culturilor raionate, legate de unitățile industriale, cărora trebuie să le ofere materia primă ș. a.

Cercetările științifice menite să dezvolte industria alimentară la nivelul exigențelor contemporane vor avea un loc însemnat. În acest domeniu trebuie rezolvate problemele conservanților, a coloranților, a produselor alimentare pentru copii ș. a.

În medicină există o puternică bază de institute de cercetări. Recenta înființare a Academiei de științe medicale a creat condiții noi, favorabile pentru studiul și rezolvarea problemelor puse de bolile degenerative, de tulburările de creștere și dezvoltare, de cancer, de alimentație rațională, de bolile profesionale ș. a.

Prezentarea cercetărilor cu obiectiv dominant sau exclusiv gnoseologic se proiectează în viitor cu incertitudini care izvorăsc, pe de o parte, din imposibilitatea de-a planifica o descoperire, iar, pe de altă parte, de interesul mai redus acordat acestora de conducerea instituțională a științei, în planurile de stat. Raportul de 1/10 în favoarea cercetărilor aplicative marchează clar situația bugetară a celor două mari componente ale științei.

Apare, deci, evident creșterea riscului în cercetarea teoretică sau experimentală care urmărește cunoașterea fenomenelor. De unde necesitatea acordării unei mai mari atenții acelor domenii și investigații în care se desfășoară acest tip de cercetare.

Prospectarea acestui interesant și infinit teritoriu de activitate științifică ne permite să așteptăm descoperiri în fizica corpului solid, în fizica atomică, în fizico-chimia moleculară, în genetica enzimatică, în biologia reproducției și a populațiilor, în mecanismul cancerizării și al îmbătrînirii ș. a.

M-am oprit asupra citorva exemple din vastul cîmp al științelor din care desigur se pot alege tot atât de constructive eșantioane, capabile să illustreze orientarea de perspectivă a științei în cincinalul 1971—1975.

Îndrumarea și sprijinul permanent acordat de P.C.R. organizării și dezvoltării științelor sînt evidente în toate sectoarele, de la cel ideologic și de conținut, pînă la cel financiar. Trecerea Academiei de științe sociale și politice sub directă îndrumare a Comitetului Central demonstrează aprecierea pe care P.C.R. o acordă științei în procesul complex de dezvoltare multilaterală a societății socialiste.

Amendamente la o locuțiune binecunoscută de matematicieni

A trage cu tunul în vrăbii — locuțiune lansată de un matematician ale cărui merite sînt azi de necontestat, — a devenit printre profesorii de matematică monedă curentă. Pentru mulțimea complementară (adică pentru cei care nu au întîlnit-o pînă acum), caut s-o explic. Unele probleme se pot rezolva folosind metode elementare și altele folosind metode care presupun un arsenal de informație superior. (Bineînțeles, lucrurile trebuie relativizate la stadiul de parcurgere a materiei. Pentru elevul de clasa a cincea, „a trage cu tunul în vrăbii” înseamnă a folosi punerea în ecuație și nu calea de rezolvare aritmetică a problemelor; pentru elevul de clasa a zecea, înseamnă a găsi maximul funcției prin derivare și nu prin complete de pătrat.

Locuțiunea menționată mai are și alt sens: folosirea unor mijloace complicate cînd sare în ochi, sau, mă rog, cînd există, chiar dacă nu sare în ochi, o soluție elementară mai simplă. Dar acest al doilea sens îl las deocamdată de-o parte, căci primul este cel la care aș avea unele amendamente.

Atingem aici, cred eu, o chestiune de gust. Spunem: „o soluție elegantă”. Eleganța soluției constă în simplitatea ei? În neprevăzutul ei? Și în una, și-n alta? Nu știu. Unii spun că e mai elegantă soluția cu cît e mai elementară. Știu însă cazuri în care se poate afirma că e mai elegantă cu cît e mai generală.

Îmi vine în minte însă un contraexemplu la această ultimă afirmație. Problema: Cîte numere de telefon se pot forma cu 6 cifre (bineînțeles, le exclud pe cele care încep cu cifra 0). Un raționament ar fi următorul: dacă numerele de telefon ar avea o singură cifră, 9 numere! Cu 2 cifre să vedem: la fiecare primă cifră mai putem atașa alte 10 (acum intră și 0 în joc)... etc. Etc. Înseamnă, prin inducție: $p \cdot 10^{p-1}$ dacă n este numărul cifrelor ce trebuie formate pe discul telefonului. Deci, la noi, cu 6 cifre, numărul numerelor de telefon ar fi 900 000.

Alt raționament este acesta: Care este cel mai mare număr care se poate scrie cu 6 cifre? Răspuns 999 999. Și care este ultimul număr cu cinci cifre înainte (deci) a primului număr cu șase cifre? 99999. Scădem și obținem 900000.

Care soluție e mai elegantă? Parcă a doua. Care raționament e mai util? Parcă primul. Vom avea nevoie de el pe la probabilități de pildă. Deci nu întotdeauna eleganța constă în „general”.

Să revenim la vrăbiile noastre. Pe mine, năzdrăvanul din a 5-a (clasa aritmeticii) care vine de acasă cu o ecuație scrisă patern pe caiet, nu mă încîntă. Dar dacă în fața mea, la altă problemă, caută să manevreze cu un „x” și o face cu folos, m-a cîștigat. Parcă l-aș lăsa să tragă cu „tunul”.

Mă întrebați atunci: de ce caut eu totuși soluții elementare, de ce caut să împuşc precum în copilărie vrăbiile cu praștia. Pentru că sînt profesor. Cercetătorul, la fel ca și copilul, are voie să

uite metodele elementare. Nici unul, nici altul n-are nevoie de ele: primul (cel mare) n-are unde să le mai folosească, al doilea (cel mic) dacă le-a depășit nu mai are de ce să le folosească.

Ca profesor însă nu trebuie să uit că principiul didactic al pătrunderii treptate trebuie să-l explic, nu să vorbesc despre el copiilor. Un coleg, profesorul I. Ligor, mi-a atras atenția asupra acestui fapt în legătură cu predarea matematicii în clase mici. Îmi spunea, de pildă, că folosirea „puterii punctului” la clasa a VII-a ar face inutilă demonstrarea în sine a teoremei catetei și înălțimii și că acestea apar ca niște cazuri particulare. Este un exemplu pe care îl dau ca să arăt cum și unde poate gândi amănunțit un profesor care știe să angreneze copiii în fenomenul depășirii clasei pe rutele învățării. Sînt de părere că profesorul trebuie să caute el pentru clasă metodele elementare și să lase pe cei buni să meargă — dacă și cînd vor — singuri mai departe. Cunosc profesori care admonestează copiii care citesc înainte. Consider că greșesc fundamental. Copilul bun nu trebuie să aibă răbdarea supusă a clasei în medie, trebuie să zburde înainte. Va consolida, n-aveți grijă, după. Nu cred aceasta o supraaglomerare. Dimpotrivă: o desconggestionare; lecția de zi va fi o recapitulare comodă. Bineînțeles, sînt împotriva îndopării, a silirii copilului de a înghiți înainte hrana nedigerabilă a unei materii care-l depășește. Dar dacă nu-l depășește?

Știu că ceea ce susțin eu este oarecum necanonice. Știu că exagerările pot fi dăunătoare, dacă s-ar porni, fără discernămint. În direcția schițată aici. Dar unii fac aceasta cu discernămint. Am constatat că elevii foarte buni cu care am avut de-a face „știu” totdeauna cu un an înaintea clasei, iar elevii buni cu cel puțin un trimestru.

Să ne-nțelegem: nu pledez pentru starea comodă a profesorului care nu se ocupă de elevii săi în clasă pentru că știe că aceștia studiază, mai mult sau mai puțin singuri, manualul acasă; pledez însă contra lipsei de îngăduință, contra susceptibilității dascălului care neagă și pedepsește evoluția nedirijată de el, chiar cînd aceasta se face pe temeiul nerăbdării cunoașterii pe care o pot avea adevăratele talente.

Acum cînd problema calității se pune deosebit de ascuțit pledez pentru cultivarea talentelor și pentru înarmarea lor cu cele mai perfecționate instrumente de cunoaștere accesibile vârstei lor sau, dincolo de vârsta lor, accesibile fiecărui individ în parte.

Deci, într-o oarecare măsură, nu-i de loc rău să „tragă copiii cu tunul în vrăbii”, cu condiția să fi cunoscut odată toate angrenajele tunului.

Mie, profesorului de liceu, îmi revine obligația să-mi caut cele mai elementare soluții! Eu sînt cel care trebuie să trag cu praștia și să știți că nu e treaba cea mai ușoară.

Prof. CONSTANTIN OTTESCU

„In fiecare școală sătească,
o seră, un solar, un lot
agricol productiv“ —
ne declară prof. FERNAND CHIREA,
inspector școlar general
al județului Teleorman

— In primăvara aceasta am străbătut câteva din drumurile Teleormanului și ceea ce m-a impresionat în mod deosebit este faptul că alături de fiecare școală trecătorul zărește acele cupole de polietilenă care adăpostesc solarele pentru cultura legumelor...

— Este una din inițiativele pe care le-a luat în ultimii ani inspectoratul nostru școlar, inițiativă care în această primăvară a căpătat o mare extindere. Ne-am propus ca în fiecare școală sătească să amenajăm câte o seră didactică, firește de dimensiuni mici, un solar pentru cultura legumelor, în special a celor timpurii și un lot agricol școlar productiv, cu alte cuvinte am pornit de la ideea ca în fiecare școală din mediul rural să existe o bază materială bună pentru a putea realiza în mod eficient pregătirea tehnico-productivă.

— Și se pare că ideea a dat repede roade.

— Da. Inițiativa noastră a putut prinde viață în primul rând pentru că a găsit o largă audiență la organele locale de partid și de stat, atât la nivelul județului, cât și la cel al comunelor, în al doilea rând, datorită ajutorului substanțial primit din partea cooperativelor agricole de producție și a întreprinderilor agricole de stat și, în sfârșit, pentru că la realizarea ei marea majoritate a profesorilor și directorilor din școlile teleormănene au pus toată pasiunea, toată priceperea de care au putut da dovadă. Așa se face că astăzi ne putem mândri cu realizări deosebite ca cele de la școlile din comunele Țigănești, Toporu, Lisa, Piatra, Islaz și multe altele, unde producția agricolă școlară nu este mai prejos decât cea a unităților agricole cooperatiste sau de stat. Primele cantități de legume timpurii, deja livrate în baza contractelor încheiate cu centrele de valorificare a legumelor și fructelor, s-au bucurat de aprecierea achizitorilor.

Aș vrea să menționez că pregătirea tehnico-productivă a elevilor din școlile sătești nu se rezumă numai la seră, solar, lot-școlar, ci ea este mult mai complexă și se desfășoară atât în școală, cât și în afara ei.

— Care sînt implicațiile de ordin instructiv și educativ ale inițiativei dv. ?

— Desigur nu producția, despre care vă vorbeam mai înainte, este singurul nostru scop, deși creșterea valorică și calitativă a acesteia ocupă un loc important în preocupările noastre. Principalul este pregătirea pentru viață a elevilor, educarea lor prin muncă, pentru muncă. Paralel cu extinderea bazei materiale, atenția noastră s-a îndreptat asupra conținutului pregătirii tehnico-productive. Astfel, în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, am inițiat o serie de studii și cercetări cu tema „Educația pentru și prin munca elevilor în perspectiva integrării lor sociale“. Acțiunea se desfășoară în prezent cu participarea unui mare număr de cadre didactice din școli și cercetători de la institut. Pe lângă conținutul programei de instruire tehnico-productivă și aspectele metodologice ale acestei activități, se studiază și folosirea eficientă a bazei didactico-materiale existente, posibilitățile de extindere a acesteia și a locurilor de practică în producție a elevilor de la sate, pregătirea și perfecționarea cadrelor cuprinse în predarea biologiei și agriculturii etc.

Primele rezultate ale acestor studii și cercetări vor forma obiectul unei sesiuni de comunicări științifice pe care o vom organiza în luna iunie la Alexandria cu colaborarea sindicatelor din învățămînt.

Fără îndoială, însă, că cel mai esențial lucru pe care dorim să-l realizăm este găsirea unor soluții bune și eficiente atât de necesare forurilor de decizie. Strădania noastră trebuie să ducă în final la o mai bună pregătire a tinerei generații pentru viață, pentru munca productivă.

Convorbire consemnată de
MIRCEA IONEL

REPERE EDUCATIVE

Munca — disciplină de învățămînt

Necesitatea inserării activităților practice-productive în școala de cultură generală ca disciplină de învățămînt trebuie înțeleasă cel puțin din trei unghiuri de vedere. În primul rând, se cer văzute dimensiunile politice ale unei astfel de măsuri, apoi cele sociale și, în sfârșit, implicațiile ei educative.

Pregătirea practică-productivă a tineretului școlar răspunde necesităților obiective ale înaintării țării noastre pe treptele înalte ale societății socialiste multilaterale dezvoltate. În acest cadru, tineretul — pe ale cărui forțe partidul se bizuie ferm — trebuie să preia ștafeta fără dificultăți de adaptare și să-și valorifice fertilă capacitate și aptitudinile în producția modernă de bunuri materiale și spirituale.

Semnificația politică a educației prin și pentru muncă, izvorită din documentele programatice ale Congresului al X-lea al P.C.R., are profunde dimensiuni sociale. Înzestrindu-i pe elevi cu deprinderi de muncă direct productivă, nu numai intelectuală, le facilităm alegerea justă a profesiei. Totodată, vom determina o mai bună valorificare și utilizare a resurselor umane, ajutându-l pe fiecare tînar să devină ceea ce capacitățile și pregătirea sa îl îndreptătesc, astfel încît să-și găsească locul potrivit în societate.

Pregătirea practică a elevilor are și implicații și consecințe educative, ea contribuind la dezvoltarea dragostei față de muncă în general, a inițiativei, a respectului pentru ordine și disciplină. Ei învață pe tineri să-și organizeze mai bine eforturile, să și le coordoneze cu ale altora. În aceste condiții, spiritul colectiv sporește, competiția făcînd loc cooperării, ajutorului reciproc.

Dintr-un asemenea unghi este necesar să reconsiderăm și obiectivele muncii noastre educative. Pînă acum am avut o deosebită grijă să-l pregătim pe elevi ca bun cetățean și patrioț. Le-am adus mereu în față imagini glorioase ale trecutului, figuri mărețe ale înaintașilor, pilde ale contemporanilor iluștri. Le-am vorbit frumos și mobilizator despre datoria de a învăța, de a munci, de a fi folositori patriei. Școala a rămas însă departe de viață, de producție, ceea ce a avut ca rezultat dificultatea integrării sociale a tineretului, detașarea lui de muncă și chiar subestimarea ei. Valoarea pedagogică a pregătirii practice se evidențiază prin afirmarea capacităților tineretului de a minui unelte și aparate, de a „dialoga în chip util cu mașina“, de a se autoconduce și de a dobîndi treptat însușiri de producător. Ea oferă o platformă largă orientării școlare și profesionale și, chiar dacă nu-și propune ca țel o anumită calificare, poate să-l aducă pe absolventul școlii generale și al liceului foarte aproape de cerințele unor profesii frecvente în industria și agricultura modernă.

Activitatea tehnico-practică a elevilor nu trebuie văzută ca o reeditare a unei experiențe nefertile din trecut și nici ca ceva alipit artificial procesului de învățămînt sau situat la periferia acestuia. În noile condiții, această activitate devine obiect de învățămînt investit cu toate atributele specifice lui. Caracterul de sistem, caracterul integrator, caracterul productiv și firește cel educativ se cer a fi întrunite pentru ca această disciplină să intre în toate drepturile ei.

Pentru introducerea în munca tehnologică-practică a elevilor este necesar ca, încă din perioada preșcolară, ei să fie deprinși cu minuirea uneltelor simple și cu jocurile tehnice. Aceste sarcini didactice se amplifică în primii ani de școală, în cadrul orelor de îndelungă practică și de cunoștințe despre natură. Prin executarea unor operații și obiecte simple, aici se cultivă priceperi și deprinderi elementare de minuire a uneltelor. Sistemul educației prin muncă se adîncește în clasele V—VIII prin introducerea elevilor într-un cîmp larg de meserii care să permită dobîndirea priceperilor și deprinderilor fundamentale necesare activităților cu caracter mai pronunțat profesional, indicate la clasele terminale. Programul educației prin muncă la liceul de cultură generală, fără a urmări profesionalizarea, are în vedere diversificarea pe secții și clase speciale, precum și facilitarea integrării în producție a absolvenților care nu urmează învățămîntul superior. El valorifică pe o treaptă superioară cunoștințele teh-

nice și deprinderile dobîndite în școala generală printr-o pregătire tehnologică-practică, specifică meseriilor de bază ale producției moderne. Sistemul la acest nivel se constituie din discipline tehnice obligatorii și facultative, înscrise în planul de învățămînt. De exemplu, la anii I și II, pe lângă desenul tehnic, apar ca discipline noi obligatorii organe de mașini, cunoștințe despre automobil, despre tractor și de conducere a acestora, iar la anii III și IV discipline la alegere cu caracter aplicativ. Cercurile tehnice se integrează și ele sistemului în măsura în care asigură un randament productiv și formativ corespunzător. Între acestea și programul de muncă efectuat în ateliere școlare, pe loturi, în întreprinderi și în unități agricole vor trebui stabilite relații funcționale pentru a se asigura condițiile încheierii sistemului.

Pregătirea tehnico-productivă a elevilor din învățămîntul de cultură generală urmărește înțărirea caracterului aplicativ al cunoștințelor dobîndite la toate celelalte discipline, însușirea unui fond de deprinderi necesare în activitatea productivă, astfel încît, mai tîrziu, să fie înlesnite atât calificarea rapidă, cât și reciclarea. De aceea, pregătirea practică se cere integrată în procesul formării generale a tineretului, într-o manieră suplă și progresivă. Aceasta necesită corelări de fond între disciplinele tehnice și activitățile productive, între acestea și obiectele științifice studiate în școală. Este pasul următor și cel mai important pe care îl avem de făcut: integrarea culturii tehnice în instruirea generală.

Pregătirea practică-productivă ce se va realiza prin acest sistem încheiat pe toate treptele învățămîntului va fi o acțiune amplă și de durată, care angajează și alți factori decît școala, chemați să o susțină organizatoric, material și moral; consiliile populare, conducerea întreprinderilor, organizațiile de masă și de tineret.

Acțiunile întreprinse pînă în prezent dovedesc marile resurse existente pe plan local pentru organizarea de ateliere, laboratoare, cabinete, loturi și ferme didactice. Rezultatele sînt mai bune în acele județe în care școlile au fost sprijinite de către comitele județene de partid sau de către întreprinderile industriale și agricole în asigurarea unor locuri de practică în procesul de producție și în dotarea cu utilaje, scule și materiale necesare practicii și realizării de produse.

În această etapă eforturile conducerilor de școli și ale inspectoratelor s-au concentrat în direcția asigurării bazei materiale a practicii elevilor. Numeroși inspectori, directori și profesori din județele Brașov, Arad, Satu-Mare, Mureș, Botoșani, Teleorman și altele au înțeles că școala noastră este chemată să găsească alternative și soluții care să rezolve o problemă majoră a învățămîntului. Ei au înțeles, totodată, că pregătirea practică-productivă a elevilor, organizată judicios și cu eficiență educativă, reprezintă o parte integrantă a procesului de modernizare a învățămîntului nostru. Experiența unui număr imens de școli demonstrează că se pot face pași importanți în modernizare, nu atât prin bugete și mijloace tehnice, cît prin inițiativă și organizare.

Imaginea pe care ne-o oferă câteva luni de practică productivă a elevilor, constituită atât din secvențe de la locul de muncă în ateliere, întreprinderi, cercuri, cît și din expozițiile de la Alba-Iulia, Timișoara, Iași, Slobozia, dovedește cîtă îndeminare și pricepere există la elevii noștri și ce imense resurse au stat nevalorificate. Au apărut primele ateliere interșcolare la Satu-Mare, Iași, Piatra Neamț, Birlad ș.a. imaginea despre „minunile“ resurselor locale se conturează și mai bine la o privire atentă a modului cum au înțeles unele școli să-și asigure zestrea atelierelor prin autodotare (Liceul nr. 2 din Reghin, Liceul nr. 7 din Cluj, Liceul din Carei, Școala generală nr. 3 din Sighișoara, Școala generală nr. 22 din Iași și altele). Truse, scule, obiecte ca acelea lucrate de elevii acestor școli se pot realiza pretutindeni.

Hotărîtoare sînt inițiativa, dublată de un viu atașament față de școala nouă și țelurile ei.

ZINA SÎRBU
director general adjunct
în Ministerul Învățămîntului

Elevi al Liceului minier
din Baia Mare la o lecție
în cabinetul de tehnologie
a meseriei

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Într-o nouă etapă

Nimeni nu mai contestă azi, în condițiile învățământului modern, că școala are datoria și poate să-l ajute pe fiecare tînăr să-și elaboreze „proiectul” propriei sale existențe, că aceasta este o chestiune de educație și de orientare, pe plan individual. Cu o istorie relativ scurtă, dar cu o afirmare puternică și cu rezultate convingătoare, orientarea școlară și profesională s-a impus ca un domeniu interdisciplinar, ca o activitate ce nu mai poate fi ignorată de nici o societate înaintată.

La noi, după o perioadă de tăcere, apoi de căutări și tatonări, orientarea școlară și profesională se găsește într-o nouă etapă, în pragul instituționalizării și a consolidării statutului său științific și social. Avînd un cadru adecvat, creat prin Legea învățământului și întărit continuu prin acțiunea de modernizare a învățământului și bucurîndu-se de un curent de opinie favorabil, orientarea școlară și profesională se afirmă tot mai mult ca o componentă de seamă a oricărui sistem de învățămînt și de producție în același timp (de pregătire și repartizare a forței de muncă).

Probabil că orientarea școlară și profesională nu va putea răspunde, într-un timp scurt și la nivelul așteptat, nerăbdării profesorilor și părinților cu măsuri corespunzătoare (publicații adecvate, broșuri, laboratoare, teste etc.).

Este suficient să dăm un singur exemplu. Literatura noastră de specialitate nu dispune și nici nu va putea oferi deocamdată tinerilor niște broșuri cu titluri ca acestea „90 de profesii industriale”, „100 de cariere feminine”, „60 de profesii agricole” etc. pe care le popularizează revista „Science et vie” și care răspund pe înțelesul lor, unor nevoi reale. Și este ușor de înțeles de ce.

Ținînd seama de aceste condiții, pentru a răspunde nevoilor acute ale economiei și culturii noastre socialiste, pentru a contribui la pregătirea și utilizarea rațională a energiei umane și pentru a merge în întîmpinarea interesului școlii pentru organizarea eficientă a orientării școlare și profesionale. Ministerul Învățămîntului se găsește în pragul introducerii unor măsuri, împreună cu alte acțiuni, menite să dezvolte învățămîntul nostru și să stimuleze activitatea de orientare.

Astfel, pentru a cuprinde întreaga activitate de orientare din școală și pentru a-i asigura coordonarea necesară s-a înființat pe lângă Ministerul Învățămîntului o Comisie centrală de orientare școlară și profesională, formată din specialiști și reprezentanți ai diferitelor instituții și departamente, ca un for consultativ al ministerului. Aceasta are rolul de a recomanda Ministerului Învățămîntului unele măsuri de orientare, de a asigura o colaborare eficientă cu alți factori interesați în orientarea școlară și profesională ca Ministerul Muncii, Institutul de psiho-

logie, Centrul de cercetări al tineretului etc. și de a promova un sistem de orientare cuprinzător, dinamic, eficient.

După introducerea orelor pentru pregătirea tehnico-productivă, care largesc posibilitățile școlii de a cunoaște elevii, de a-i orienta și de a-i apropia de cerințele practicii sînt în curs alte acțiuni menite să servească și orientarea școlară și profesională. Pot fi amintite în acest sens, de exemplu, creșterea treptată a numărului liceelor de specialitate pentru a ajunge cel puțin la egalitate cu cele teoretice, accentuarea gradului de diversificare a școlii prin obiecte la alegere, crearea de secții noi, înființarea unor școli cu profile variate (licee de fizică, de limbi străine etc.), constituirea unor grupe de specializare în învățămîntul superior și altele.

La acestea se adaugă unele măsuri care privesc direct acțiunea de orientare școlară și profesională și care merg cel puțin pe următoarele trei planuri:

a) Unele se referă la pregătirea cadrelor de specialiști: profesori — consilieri, care vor avea rolul să coordoneze și îndrumeze întreaga muncă de orientare din școală. Ei vor fi pregătiți, pe de o parte, prin secții speciale în învățămîntul superior, pe de altă parte, prin cursuri post universitare, pentru actualii absolvenți ai universităților. Concomitent cu pregătirea acestora vor primi o pregătire psihologică și pedagogică prin cursurile de perfecționare, potrivit cu nevoile orientării școlare și profesionale, toți profesorii care lucrează în învățămînt.

b) Altele se referă la organizarea orientării școlare și profesionale. În scopul creării unui cadru corespunzător, organizatoric, științific și administrativ se vor înființa „cabinete de orientare școlară și profesională” pe școli și „laboratoare inter-școlare de orientare profesională”, care să sprijine și să îndrumeze activitatea școlilor în ceea ce privește cunoașterea elevilor, examinarea psihologică și medicală a acestora, asigurarea documentării cadrelor didactice, difuzarea unor materiale psihopedagogice în școli etc.

c) În sfîrșit, altele privesc elaborarea unor instrumente de lucru, a unei tehnologii a orientării școlare și profesionale. În acest scop sînt prevăzute introducerea unor mijloace de cunoaștere a elevilor ca: fișă de caracterizare, teste, aparate și a unor mijloace de informare profesională (monografii, ghiduri, prospecte etc.), care să dea un caracter sistematic întregii activități de orientare. La acestea s-ar mai putea adăuga și altele de aceeași natură ca editarea unor materiale de informare, trimiterea în străinătate la specializare și documentare, îmbunătățirea sistemului de selecție școlară etc.

Trecînd de la faza de propagandă la cea de elaborare a unor instrumente concrete de lucru, valorificînd experiența pozitivă a școlii noastre și a in-

Tineri centrînd la freză o roată de sincronizare de la motorul Diesel

stituțiilor similare de peste hotare și susținînd inițiativa unor școli și colective inimoase din diferitele regiuni ale țării, Ministerul Învățămîntului acordă o atenție specială conținutului activității de orientare și antrenează în această largă acțiune întreg corpul didactic.

În strînsă legătură cu toți factorii din cadrul Ministerului Învățămîntului. Comisia de orientare școlară și profesională va elabora un plan de perspectivă pentru dezvoltarea în continuare a acțiunilor menite să ajute tinerilor să-și aleagă conștient studiile și apoi activitatea profesională. Cum o asemenea acțiune presupune inițialivă, operativitate, eficiență etc. este necesară atragerea în această operă a tuturor specialiștilor interesați (psihologi, pedagogi, sociologi, ingineri, economiști, medici, planificatori etc.), care să pună la punct un sistem de lucru, în care circulația informației, folosirea resurselor, optimizarea acțiunii, luarea deciziilor, finalizarea etc. să fie asigurate și să se sprijine reciproc.

Realizarea unor obiective atît de importante nu poate fi sprijinită și redusă numai la organizarea unor măsuri speciale de orientare. O asemenea acțiune presupune armonizarea acestora cu multe altele, de care este influențată și pe care le influențează la rîndul ei ca structura învățămîntului, adaptarea programelor, reorganizarea examenelor

și a concursurilor, planificarea învățămîntului și educației etc.

Instituționalizarea orientării școlare și profesionale urmează să justifice investigațiile făcute în această direcție, să contribuie la reducerea sau anularea unor fenomene negative ca: alegerea la întîmplare a școlii sau profesiei, excesul de candidați la unele specialități, schimbarea frecventă a profesiei, dificultăți la repartizare etc. și să ajute la prospectarea unui învățămînt modern.

Crearea unui sistem de orientare școlară și profesională trebuie să țină seama de structura învățămîntului nostru, de populația școlară, de specificul regiunii. El trebuie să asigure o justă distribuție a tineretului pe tipuri de școli și o repartizare corectă după absolvire pentru a permite o utilizare rațională a forței de muncă și o continuă stimulare a talentelor și a energiilor creatoare. O adevărată prospectare și stăpînire a viitorului nu este posibilă cît printr-un ansamblu de previziuni, opțiuni, decizii etc. și între acestea orientarea școlară și profesională constituie o verigă importantă.

Între educație, calificare, adaptare, integrare etc. orientarea apare ca un liant, ca o funcție indispensabilă și cu o finalitate precisă, răspunzînd nevoilor unei societăți tot mai diferențiate.

Prof. univ. dr. D. SALADE

ELEVUL

ÎNTREABĂ,

PROFESORUL

RĂSPUNDE:

Ce este ucenicia la locul de muncă?

Ucenicia la locul de muncă este o formă de calificare a tinerilor absolvenți ai școlii generale, încadrați în producție, prin care li se asigură pregătirea practică și teoretică necesară exercitării unei meserii. Ea se organizează și funcționează pe baza Legii nr. 11/1968 privind învățămîntul în Republica Socialistă România și Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 981/1967 cu privire la pregătirea unor muncitori calificați prin ucenicie la locul de muncă.

• Pregătirea practică a ucenicilor se realizează organizat în procesul activității zilnice, în unități de producție sau de deservire a populației, care se stabilesc de către ministere, celelalte organe centrale ale administrației de stat sau de comitetele executive ale consiliilor județene. În timpul uceniciei, elevii execută lucrări pe măsura posibilităților lor și primesc indemnizații lunare, al căror quantum este stabilit diferențiat, pe ramuri de producție și ani de pregătire, ținînd seama de contribuția ucenicilor la rea-

lizarea producției. Potrivit legilor amintite, unitățile economice sînt obligate să asigure ucenicilor toate condițiile necesare în vederea bunei lor pregătiri, însușirii temeinice a meseriei pentru care se califică.

• Pregătirea teoretică a ucenicilor se asigură prin trei forme: învățămînt profesional seral, cursuri de zi cu o durată de 2—3 luni în fiecare an și cursuri de scurtă durată organizate la sfîrșitul uceniciei. Ucenicii care fac pregătirea teoretică prin învățămîntul profesional seral sau cursuri de zi primesc aceleași acte de studii, pentru meseria în care s-au pregătit, ca și absolvenții cursurilor de zi de la școlile profesionale. Cei care fac pregătirea teoretică prin cursuri de calificare primesc certificate de absolvire potrivit normelor în vigoare pentru aceste cursuri.

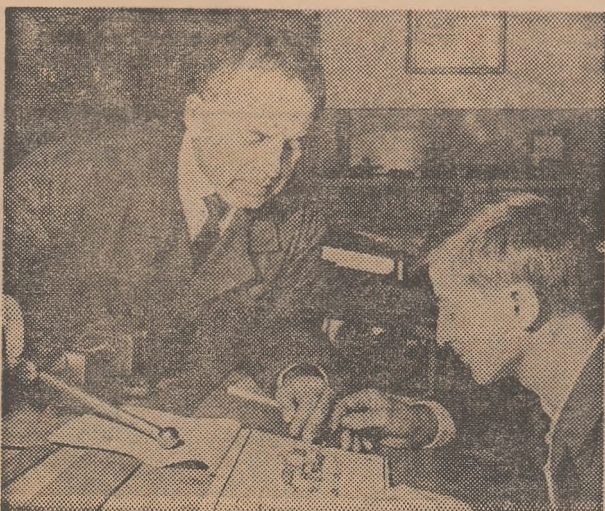
• Admiterea tinerilor ca ucenici se face prin concurs. Înscrierea candidaților pentru admiterea ca ucenici se face la sediul fiecărei întreprinderi care a primit

plan de școlarizare pentru această formă de pregătire. Condițiile de admitere în detaliu vor apărea, în curînd, în „Îndrumătorul privind admiterea în școlile profesionale”, editat de Ministerul Învățămîntului.

• Încă din primii ani în care s-a introdus ucenicia ca formă de pregătire a muncitorilor calificați, ea s-a bucurat de o largă popularitate în rîndurile tineretului și părinților. În prezent sînt cuprinși în ucenicia la locul de muncă 85 731 de tineri, dintre care numai în anul I — 38 111.

După cum se arată în Directi-vele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România, avînd în vedere eficacitatea și economicitatea acestei forme, precum și capacitatea sa de a cuprinde un mare număr de absolvenți ai școlii generale, ucenicia va trebui să devină una dintre principalele căi de pregătire a muncitorilor calificați.

AL. I. V.

Probleme actuale ale activității sindicatelor din învățământ

Prof. MARIA STĂNESCU

președinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din învățământ, cultură, presă și poligrafie

Determinările profunde, structurale, pe care etapa prezentă le înscrie în viața sindicatelor vizează în egală măsură amploarea și complexitatea misiunii lor în opera de dezvoltare multilaterală a societății socialiste, poziția și rolul lor în construcția economică și culturală a țării, în ridicarea bunăstării poporului, conținutul, cadrul și metodele participării organizațiilor sindicale la ansamblul acțiunilor de edificare a României socialiste.

Creșterii greutății specifice a atribuțiilor și răspunderilor sindicatelor în toate sectoarele în care și desfășoară activitatea oamenii muncii îi corespunde — datorită indicațiilor plenarei C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie a.e., documentelor adoptate la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, la Conferințele Uniunilor pe ramuri de activitate — o conturare la fel de precisă, de înaltă valoare teoretică și practică, a conținutului și stilului de muncă al acestei largi organizații profesionale și politice.

Ideea conducătoare a activității din perioada în care am pășit, acum, la începutul unui nou cincinal, este sintetizată clar în cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.G.S.R. în care secretarul general al partidului sublinia îndeosebi faptul că „pentru a putea îndeplini un rol activ și eficient în dezvoltarea societății, în viața oamenilor muncii, sindicatele trebuie să țină pasul cu schimbările sociale, să și adapteze întreaga activitate, întregul mod de lucru cerințelor noi ale vieții, cerințelor oamenilor muncii din România”.

Ce anume este determinant și caracteristic în momentul actual și în perspectiva imediată a activității sindicatelor din învățământ?

Pe primul plan se cuvine înscrise contribuția lor la îndeplinirea rezoluției Congresului U.G.S.R. A contura, printr-o interpretare creatoare, structurile proprii de acțiune pe coordonatele rezoluției Congresului sindicatelor constituie cea dintâi și una dintre cele mai importante dovezi pe care sînt chemate să le dea sindicatele din învățământ, cu privire la capacitatea lor de a constitui cadrul organizat de participare a lucrătorilor din instituțiile școlare la conducerea și perfecționarea acțiunilor educative instituționalizate, la dezbaterile și rezolvarea problemelor de care depinde progresul întregii noastre societăți, la îndeplinirea politicii P.C.R. de construire a socialismului și comunismului.

Funcțiile sociale permanente și de importanță majoră ale sindicatelor — asigurarea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților, apărarea libertății, odihna acestora — nu întotdeauna îndeplinite cu solicitudine și simț de răspundere, vor fi desigur înscrise la loc de frunte în planul de muncă al organizațiilor sindicale din învățământ în perioada ce urmează. Ca organizații profesionale ale lucrătorilor din învățământ, sindicatele noastre trebuie să participe activ la elaborarea tuturor măsurilor privind viața salariaților, a reglementărilor privind raporturile de muncă.

O datorie centrală a sindicatelor din învățământ este promovarea unui curent de opinie pentru ca membrii corpului didactic — educatori și animatori culturali prin vocație și profesie — să utilizeze formele instituționalizate, întreaga bază materială de care dispun sindicatele pentru organizarea unei activități educative vii și eficiente, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste, educarea oamenilor muncii în spiritul patriotismului, al hotărârii de a participa activ și competent la dezvoltarea economică și social-culturală a țării.

Aproximativ 60% dintre cadrele didactice sînt femei, iar un procent însemnat din rîndul oamenilor școlii sînt tineri absolvenți ai promoțiilor din ultimii ani ale institutelor de învățământ superior. De aceea, pentru activitatea sindicatelor din învățământ are o importanță deosebită prevederea rezoluției U.G.S.R. cu privire la grija deosebită ce se cere manifestată față de

condițiile de muncă și de viață ale femeii salariate, integrarea profesională, specializarea și perfecționarea tinerilor, acțiune pentru care se cere o conlucrare strînsă cu organizațiile U.T.C.

Ansamblul activității din această perioadă a sindicatelor din învățământ se va desfășura în jurul unui obiectiv central de mare pondere și perspectivă. Sindicatele noastre, alături de toate organizațiile sindicale din țară, își vor elabora, pe baza Statutului-cadru aprobat de Congresul U.G.S.R., propriul lor statut. De prevederile acestuia, de valoarea, pentru sectorul de muncă respectiv, a sarcinilor și răspunderilor înscrise în diferitele articole ale statutului depinde asigurarea cadrului optim instituționalizat de acțiune al fiecărei organizații sindicale, eficiența măsurilor întreprinse, prestigiul pe care și-l va câștiga în masa salariaților.

Obiectivele cuprinse în Hotărîrea Conferinței Uniunii Sindicatelor din învățământ, cultură, presă și poligrafie pătrund mai profund în sfera specifică de preocupări a sindicatelor din învățământ de toate gradele. Acestea sînt chemate să și aducă o contribuție mai activă la stabilirea și îndeplinirea măsurilor de perfecționare a conținutului și organizării învățămîntului, de elaborare și realizare a programului de perfecționare a personalului didactic. la conceperea și aplicarea tuturor actelor normative care privesc situația socială și juridică a personalului didactic.

Includerea în tradițiile activității corpului didactic din țara noastră a Simpozionului național al educatorilor, organizat pe teme de stringentă actualitate, cere din partea tuturor sindicatelor din învățământ o muncă permanentă, de profunzime, pentru ca acest simpozion să devină într-adevăr o sinteză a activităților de investigație a procesului de învățământ, să contribuie la perfecționarea metodelor și mijloacelor acestuia, la generalizarea experienței înaintate.

Sarcini cu pondere deosebită le revin și în ceea ce privește realizarea și dotarea, în condiții tehnice superioare, a cabinetelor și laboratoarelor școlare, desfășurarea activității de orientare școlară și profesională a elevilor, asigurarea condițiilor pentru o cât mai eficientă funcționare a Caselor corpului didactic.

În raport cu răspunderile ce revin pe linie de partid și de stat învățămîntului pentru aplicarea Legii privind perfecționarea profesională a lucrătorilor din unitățile socialiste și în legătură cu întreaga acțiune de instituționalizare a educației permanente, sindicatele trebuie să aibă o contribuție importantă pe toate planurile activității de perfecționare și reciclare profesională. În această amplă acțiune se situează educarea educatorilor, căci membrilor corpului didactic li se cere să fie în primele rînduri ale celor a căror activitate solicită o perfecționare continuă și multilaterală. Sindicatele din învățământ sînt solicitate să contribuie la optimizarea formelor de perfecționare a personalului didactic, la asigurarea unei participări active la aceste forme. În strînsă legătură cu sindicatele din celelalte domenii de activitate, organizațiile sindicale din învățământ vor contribui la asigurarea bazei tehnico-materiale, a personalului de predare și la utilizarea unei didactici adecvate a desfășurării formelor de perfecționare profesională și reciclare.

Cunoașterea profundă a indicațiilor conducerii de partid cu privire la activitatea sindicatelor, a documentelor Congresului U.G.S.R. și ale Conferinței Uniunii noastre de ramură vor permite organizațiilor sindicale din învățământ să și elaboreze, în spiritul noii orientări, planul propriu de acțiune menite să asigure contribuția sindicatelor la realizarea politicii de învățământ a partidului, la dezvoltarea multilaterală a construcției socialiste, la întreaga viață economică, socială și culturală a țării.

PIONIERII

Desfășurat în București în zilele de 12—13 aprilie, simpozionul național „Educația fizică, turismul și sportul de masă în timpul liber al pionierilor și școlărilor” s-a înscris printre numeroasele manifestări dedicate celei de-a 50-a aniversări a creării Partidului Comunist Român. Simpozionul a prilejuit și deschiderea a două expoziții, una intitulată „Expedițiile cutezărilor”, o alta cuprinzînd cărți, afișe, material sportiv-turistic.

Din comunicările susținute de pedagogi, psihologi, medici, cercetători științifici, cadre didactice s-a desprins un același accent de rezonanță particulară, tonică: pionierii de azi vor fi demni cetățeni de mâine poate întii de toate grație unui exemplar efort educațional. Pe drumul de la homo ludens la

homo sapiens bintule bucuria mișcării, a întîlnirii și iubirii semenilor, a creșterii și formării, a (pre) revelației muncii sociale utile, a creației. La simpozionul pe care-l menționăm — și pentru nuanța lui simbolică — s-au discutat mult doi termeni în paralel — performanță și educație — cel din urmă prevalînd, dar întărindu-se astfel afirmația că trăim într-un „climat de performanță”.

Iar dincolo de concluziile extrase pe marginea experiențelor educaționale împărtășite de participanți din diferite orașe și sate ale țării, ne apare — sublim omagiu adus celor 50 de ani — o mereu inocentă jerbă de surisuri ale copiilor. Surisuri frefreți asemenea legilor ce mișcă astrele.

SESIUNE

METODICO-ȘTIINȚIFICĂ

În zilele de 28 și 29 aprilie, la Academia de Studii Economice din București, s-a desfășurat sesiunea metodic-științifică organizată de Inspectoratul școlar al județului Ilfov. Lucrările sesiunii au fost călduros salutate de Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid Ilfov, care a evocat îndeaproape multilateralele ale oamenilor muncii din județul Ilfov, alături de cei din întreaga țară. Succesele pe tărîmul școlii. Zecile de comunicări susținute în cadrul ședințelor plenare și pe secții au avut în centru episoade eroice din istoria Partidului Comunist Român, transformările innoitoare ale socialismului, dezvoltarea concretă a învățămîntului,

nu numai pe plan județean, dar și național, la această oră aniversară. Au prezentat comunicări: conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului („Planificarea muncii din școală”), conf. univ. Corneliu Băjenaru, secretar al Comitetului județean de partid Ilfov („Schimbări în structura economică, socială și politică a județului Ilfov”), acad. Gheorghe Mihoc și dr. Petre Tăutu („Metoda matematică în teoria învățării”), conf. univ. dr. George Văideanu, director Institutului de cercetări pedagogice („Rolul profesorului în acțiunea de modernizare a învățămîntului”), prof. univ. dr. doc. Mihai Pop, directorul Institutului de folclor („De ce culegem folclorul”) ș.a.

ÎN SĂRBĂTOARE

Apropierea zilei de 8 Mai — sărbătoarea semicentinarului partidului — i-a unit pe elevii Școlii generale nr. 4 din Capitală în manifestări cu un pregnant conținut educativ-patriotic. Impresionantul muzeu „Doftana”, Muzeul de istorie a partidului și a mișcării revoluționare și democratice din patria noastră, casele și plăcile memoriale pe care — sub conducerea cadrelor didactice — s-au dus să le vadă în această etapă, le-au adîncit înțelegerea despre

lupta desfășurată de partidul clasei muncitoare pentru dreptate și progres social. Un plus de cunoștințe, de convingeri și de afecțiune au adus în acest sens și adunările generale de organizație (pe teme ca: „România — ieri, azi, mâine”, „Construcții noi pe harta țării — Porțile de Fier”), concursul „București, oraș înfloritor”, expoziția de artă plastică „Bucuriile anilor mici” la care școlarii au participat cu deosebit interes.

CABINETUL METODIC AL DIRECTORILOR

La cabinetul metodic al directorilor de școli din București — în ultima vreme serios preocupat de eficiența existenței sale în viața pedagogico-didactică a Capitalei — pot fi urmărite expuneri, dezbateri, schimburi de experiență ș.a., în problemele cele mai importante ale conducerii școlii. Judecînd după temele care au fost abordate pînă acum sau care sînt înscrise în planul de acțiune al cabinetului — ini-

țiatorii au în vedere, pe lângă „alfabetul” muncii de conducere a școlii (informații despre procesul organizării și planificării, inclusiv despre orar, despre regulamentul de ordine interioară etc) și cele aduse în atenție de către știința conducerii moderne, eficiente, cum ar fi problemele actuale privind luarea deciziilor, sistemul de control al îndeplinirii sarcinilor ș.a.

Scurt ghid practic de gramatică română

Facultatea de limba și literatură română a Universității din București a luat inițiativa elaborării unui scurt ghid practic pentru proba de gramatică română, cerută la concursul de admitere de la facultățile filologice. De vreme ce candidații li se cer cunoștințele predate în școala de cultură generală și acestea sînt cuprinse în manuale, se poate pune întrebarea de ce mai e nevoie de indicațiile prezentate de noi aici. În realitate am impresia că numai un elev care nu s-a pregătit temeinic în vederea concursului de admitere la filologie poate avea îndoieli în legătură cu utilitatea unor indicații de acest tip. Prin „pregătire temeinică” înțeleg aici și efortul de a aplica la multe texte principiile de analiză morfologico-sintactică din manuale (în primul rînd cel de clasa a VIII-a), și parcurgerea volumelor de exerciții de analize gramaticale publicate în ultimii ani de Editura didactică și pedagogică tocmai în vederea concursului amintit. Elevul care se pregătește în acest fel va putea ușor constata că (a) pentru unele situații întâlnite în textele de literatură beletristică, ceea ce a învățat în manual nu e suficient sau nu e clar și (b) între manual și volumele de analiză gramaticală amintite există nepotriviri.

Concluzia greșită la care pot subscrie mulți candidați respinși în ultimii ani la concursul de admitere, atât de la facultatea noastră, cât și de la alte facultăți similare, este că nota foarte slabă de la limba română s-ar datora nu propriei lor ignoranțe ci divergențelor dintre specialiștii în gramatica limbii române. Mi s-a întâmplat nu o dată să stau de vorbă cu părinți ai candidaților din această categorie; ei ne reproșau că cerem de la elevi o precizie de care noi înșine nu sîntem capabili. Nu pot decât să repet și aici răspunsul pe care îl dau în atare neplăcută situație: — Nimeni n-a luat notă mică la gramatică din cauza unor detalii de analiză care sînt obiect de dispută între specialiști. Iar faptul că „gramatică certant” e mai puțin infamant decît se spune; e normal ca și în domeniul nostru să existe păreri diferite și ca autorii de lucrări gramaticale să nu repete ce scrie în Gramatică Academică.

Ghidul practic de față, redactat de cîțiva membri ai catedrei de limba română contemporană (GEORGETA CIOMREȘ, GABRIELA DINDELEGA și ION DIACONESCU), își propune să risipească opiniile greșite privitoare la exigențele „prea mă” ale cadrelor didactice universitare care corectează lucrările scrise de gramatică. Indicațiile care urmează au în vedere două categorii de probleme — situații gramaticale care sînt foarte des analizate greșit de către candidați, deci „greșelile tipice”; — situațiile controversate. Aici punctul nostru de vedere coincide cu acela expus în manualul de clasa a VIII-a. Fără a contrazice manualul, am clarificat unele formulări de acolo și ne-am permis cîteva mici completări.

Autorii sînt convinși că vor primi de la colegii lor din învățămîntul mediu observații legate de textul care se publică acum, inspirate de aceeași dorință de a clarifica noțiunile gramaticale predate în școala de cultură generală.

Prof. univ. **SORIN STATI**
prodecanul Facultății
de limbă și literatură română
a Universității din București

MORFOLOGIE

Analiza morfologică a părților de vorbire trebuie să cuprindă următoarele date:

SUBSTANTIV

1) fel (comun, propriu); 2) gen (masculin, feminin, neutru); 3) pentru substantivele care denumesc ființe, caracteristica mobil sau epiten; 4) numărul (singular, plural); 5) cazul (nominativ, genitiv, dativ, acuzativ, vocativ).

Observație. Cu excepția vocativului care are o situație specială, în sensul că nu are funcție de parte de propoziție, cazul substantivului este cerut de funcția sintactică a substantivului sau de poziția (locuțiunea prepozițională) care-l precedă.

Substantivele fără prepoziție stau în cazul: — nominativ: cînd sînt subiecte (ex. Calul aleargă), cînd sînt nume predicative (ex. Ion este student), cînd sînt apozitii (ex. Ion, prietenul meu, este student); — genitiv: cînd sînt atribute substantivele genitive (ex. cartea studentului), cînd sînt nume predicative (ex. Cartea este a elevului); — dativ: cînd sînt complemente indirecte (ex. Dau elevului o carte); — acuzativ: cînd sînt complemente directe (ex. Învăț lecția), cînd sînt complemente circumstanțiale (ex. Învăț toată noaptea).

Substantivele precedate de prepoziție stau în cazul: acuzativ (după prepozițiile către, cu, de, de la, despre, din, dintre, după, fără, în, între, la, pe etc.); genitiv (după prepozițiile asupra, contra, împotriva, înaintea, deasupra, și după locuțiunile prepoziționale de-a lungul, în fața etc.); dativ (după prepozițiile grație, datorită, mulțumită, conform, potrivit, contrar).

ARTICOL

1) fel după funcție (hotărît, posesiv (genitiv), demonstrativ (adjectival), nehotărît).

2) fel după poziție (proclitic, enclitic).

Observații: a) Să nu se confunde articolul hotărît de la genitivul-dativul substantivelor nume proprii masculine cu pronumele personale de persoană a III-a genitiv: cartea lui Ion — articol hotărît proclitic; cartea lui — pronume personal în genitiv; b) În construcții ca frumoasa carte, în care adjectivul precedă substantivul, articolul este al substantivului. Deci vom spune că substantivul este articulat cu articol hotărît. c) Să nu se confunde articolul posesiv a (formă de feminin singular) cu prepoziția a (invariantă), prepoziție care servește pentru exprimarea relației de genitiv la numeral; carte a elevej — articol posesiv; carte a trei elevi — prepoziție.

PRONUME

1) fel (personal, personal de politețe, de întărire, reflexiv, posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărît, negativ).

Observații: a) Deși pronumele interogative și cel relativ au aceleași forme, ele sînt diferite după funcția pe care o îndeplinesc în comunicare: pronumele interogative apare în propoziții interogative (și deci în propoziții principale), unde ține locul substantivului așteptat ca răspuns la întrebare. (ex. Cine a venit? Cu cine a plecat? Ce ai făcut?); în timp ce pronumele relativ apare în propoziții subordonate, unde rolul său este să facă legătura între propoziția subordonată și regenta ei. (ex. Știu cine a venit. Știu cu cine ai venit. Știu ce ai făcut); b) Pronumele negative sînt: nimeni, nimic, nici unul.

2) Pentru pronumele personal se indică următoarele caracteristici: persoană; număr; caz; — formă accentuată sau neaccentuată (numai la cazul dativ și acuzativ); — gen (numai la pronumele de persoană a III-a).

3) Pentru pronumele de întărire se dau caracteristicile: gen; număr; persoană.

4) Pentru pronumele reflexiv se dau caracteristicile: persoană; număr; caz; formă accentuată sau neaccentuată. Cînd este cazul, se va menționa că pronumele reflexiv a devenit „semn” al diatezei reflexive sau „semn” al diatezei pasive.

Observații: a) La persoană I, II, unde pronumele reflexiv nu are forme distincte, deosebirea pronumelui reflexiv de cel personal se face urmărind persoana și numărul pronumelui și ale verbului; pronumele reflexiv are aceeași persoană și număr cu ale verbului, în timp ce pronumele personal are persoană sau (și) număr diferite de ale verbului. b) Pronumele reflexiv și-a pierdut valoarea pronominală, devenind „semn” al diatezei reflexive în cazurile în care pronumele reflexiv nu poate fi înlocuit în construcția dată cu un pronume personal sau cu un substantiv în același caz (ex. a se sfîi, a se bosumfla, a se gândi, a se căciuli, a-și reveni etc.); c) Pronumele reflexiv a devenit „semn” al diatezei pasive în cazul cînd în propoziția dată verbul + pronumele reflexiv poate fi înlocuit cu forma pasivă cu a fi. (ex. Casele sînt decoreate (se decorează) de către arhitecți).

5) Pentru pronumele posesiv se indică: felul pronumelui în funcție de deosebirea un singur posesor (mai mulți posesori, un singur obiect posedat) mai multe obiecte posedate.

Observații: a) În ceea ce privește numărul pronumelui posesiv, vom arăta că pronumele al nostru indică mai mulți posesori și un singur o-

biect posedat, iar pronumele al mei, indică un singur posesor și mai multe obiecte posedate; b) În construcțiile cartea lui, cartea ei, cartea lor, pronumele lui, ei, lor, folosite cu același sens cu al adjectivului posesiv (cartea sa), sînt totdeauna pronume personale de persoană a III-a în genitiv.

6) Pentru pronumele demonstrativ se indică: felul (apropiere, depărtare, identitate); genul: numărul; cazul.

7) Pentru pronumele nehotărît se indică: felul (simplu, compus); cazul; numărul și genul (numai pentru pronumele care deosebesc în flexiunea lor numărul și genul; ex. altul, vreunul).

8) Pentru pronumele relativ și cel interogativ se dă: cazul.

Observație: a) Cazul pronumelui relativ este determinat de: funcția sintactică pe care acesta o are în propoziția subordonată, atunci cînd pronumele nu este precedat de prepoziție. (Ex. Elevul care învață ia examenul — nominativ, fiind subiect. Elevul cărui i-am dat cartea este silitor — dativ, fiind complement indirect); prepoziție. (Ex. cartea la care m-am gândit este bună — acuzativ, fiind cerut de la. Cartea asupra căreia am reflectat este bună — genitiv, fiind cerut de asupra). Atragem atenția asupra erorii de a considera pronumele relativ ca avînd funcție de atribut pe lângă substantivul regent. În exemplele date, întreaga propoziție introdusă prin pronume relativ este atributivă, însă în cadrul ei, pronumele relativ poate îndeplini diferite funcții sintactice.

9) Pentru pronumele negativ se vor indica: genul și numărul (numai pentru nici unul); cazul.

ADJECTIV

1) fel (adjective variabile cu două terminații, adjective variabile cu o terminație, adjective invariabile); 2) gen, număr, caz; 3) grad de comparație.

ADJECTIVE PRONOMINALE

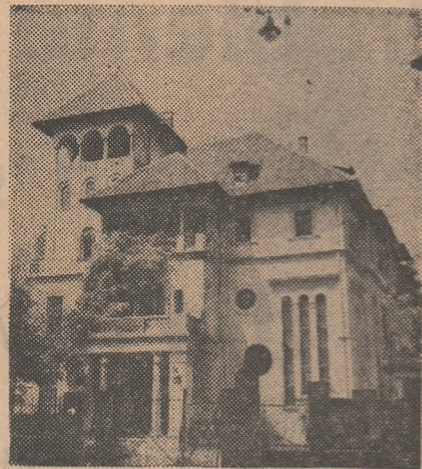
1) fel (posesiv, demonstrativ, nehotărît, interogativ, relativ); 2) gen, număr, caz.

Observații: a) Să nu se confunde pronumele cu adjectivul pronominal. Elementul hotărîtor în deosebirea pronume-adjectiv pronominal este acordul: adjectivul pronominal se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat. (ex. cartea aceea sau această carte — adj. pronominal; cartea acestuia — pronume; fiecare lucrare — adj. pronominal; lucrarea fiecăruia — pronume). b) Adjectivul pronominal posesiv, ca orice adjectiv, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat. Deci nu stă cu necesitate în genitiv, deși răspunde la întrebarea A CUI? (ex. Cartea mea este curată — nominativ. Datorită muncii noastre am reușit — dativ).

NUMERALUL

1) fel (cardinal propriu-zis, cardinal colectiv, cardinal fracționar, cardinal multiplicativ, cardinal distributiv, cardinal adverbial, ordinal). 2) caracteristici flexionare (atunci cînd numeralul prezintă flexiune).

Observații: a) Numeralul adverbial nu are flexiune. b) Pentru numeralul cardinal propriu-zis se vor indica genul numai pentru numerele unu, doi și cazul (nominativ sau acuzativ). Pentru genitiv și dativ, situație în care numeralul exprimă relația de caz cu ajutorul prepozițiilor a și respectiv la, se va arăta că numeralul stă în cazul acuzativ, cerut de aceste prepoziții, și numai întreaga construcție a + numeral este echivalentă cu genitivul și întreaga construcție la + numeral este echivalentă cu dativul. Deci în exemplul carte a trei elevi, trei și elevi sînt în acuzativ, iar a + trei elevi este echivalent cu genitivul. c) Pentru numerele cu valoare adjectivală (numeralul multiplicativ din construcții ca puterj inecite și numeralul colectiv din construcții ca elevii amîndoi), se vor da indicațiile de gen, număr și caz. d) Pentru numerele cu valoare substantivală (numeralul fracționar: jumătate, sferă, doime, treime etc. și unele construcții ale numeralului cardinal propriu-zis: Am luat un zece, se vor da indicațiile de gen, număr, caz. e) Pentru numeralul ordinal (fie că este folosit adjectivul, fie că nu), se vor indica: genul, numărul, cazul.

Clădirea Bibliotecii centrale pedagogice din București

Dacă doriți o carte...

Dacă doriți o carte puteți s-o solicitați Bibliotecii centrale pedagogice. Deși, în general, cunoscută în lumea profesorilor, ne îngăduim să reamintim cîteva date mai vechi și mai noi de pe „Buletinul ei de identitate”. Biblioteca centrală pedagogică, al cărei sediu se află în București, str. Zăvoiu nr. 2, este o bibliotecă specializată care vine în întîmpinarea preocupărilor de documentare ale profesorilor, atât prin literatura pedagogică și didactică-metodică, cit și prin literatura științifică din domeniul disciplinelor predate în școală. Lucrările pot fi consultate de cititori, așa cum se obișnuiește, în sălile de lectură ale Bibliotecii, dar și la domiciliu, prin intermediul secției de imprumut: împrumuturile pot fi efectuate fie direct, pe baza unei simple adeverințe semnate de conducerea școlii, pentru profesorii din București, fie prin intermediul școlii, pentru profesorii din provincie. Pentru a nu stînjiți consultarea cărților respective la sala de lectură, secția de imprumut dispune de un fond aparte constituit din tratate și manuale universitare, metodici, monografii etc.

Biblioteca vine în ajutorul profesorilor care se prezintă la examenul de grad sau de definitivat prin întocmirea unor bibliografii la cerere. În acest scop nu este nevoie decît de confirmarea inspectoratului pe cererea solicitantului că respectivul este înscris la examenele pentru care solicită bibliografia.

O formă nouă prin care biblioteca vine în sprijinul documentării profesorilor este aceea a publicațiilor sale științifice. Biblioteca editează o colecție care se numește: „Modernizarea învățămîntului” și care are 8 serii. Aceste serii sînt: „Probleme de pedagogie contemporană” (4 volume anual), „Predarea limbii și literaturii române” (4 volume anual), „Predarea limbilor străine” (4 volume anual), „Predarea chimiei și biologiei” (3 volume anual), „Predarea istoriei și geografiei” (3 volume anual), „Predarea disciplinelor artistice” (2 volume anual) și „Predarea la clasele I—IV” (3 volume anual). Începînd cu anul 1972, aceste publicații se vor distribui Inspectoratelor școlare, Caselor corpului didactic, școlilor, bibliotecilor, instituțiilor de cercetare și personalului didactic în baza unor abonamente prealabile. Costul abonamentului se va calcula socotîndu-se circa 4 lei fiecare volum (deci 16, 12 și 8 lei aproximativ, abonamentul anual la fiecare serie). Prealabil acțiunii de calculare a abonamentelor, Biblioteca centrală pedagogică întreprinde o anchetă în vederea calculării tirajelor pentru fiecare serie. De aceea, instituțiile și persoanele interesate să facă abonamente la oricare din seriile mai sus menționate pentru anul 1972 sînt invitate să scrie Bibliotecii centrale pedagogice.

O. B.

(Continuare în nr. viitor)

PE SCURT DESPRE CĂRȚI

Reunite într-un singur tom, operele editate în cinstea celei de a 50-a aniversări a creării Partidului Comunist Român ar alcătui un monument nemăsurat. Și acesta există, constelat în ediții și volume, în pagini și stihuri omagînd izbînzii explodînd în imnuri sinonime adevărului și istoriei.

Titluri de istorie. Titluri istorice. O sinteză colectivă intitulată „Istoria Partidului Comunist Român” și o alta „România în anii revoluției populare (1944—1947)” au apărut la Editura politică. La Editura Academiei R.S.R. s-a tipărit culegerea de studii „50 de ani de la nașterea Partidului Comunist Român”, iar la Editura științifică „Nașterea și contemporaneitatea”, „Făurari ai Partidului Comunist Român”, „Funcția socială a culturii socialiste”, „Dialoguri și confruntări în filozofia contemporană”, „Studii de etică”. Mai menționăm: „Făurirea armatei Republicii Socialiste România” și „Partidul Comunist Român în viața social-politică a României” (Editura militară), „Diplomația română, privire istorică” de Mircea Mălița (Editura Meridiane), „Istoria patriei din cele mai vechi timpuri pînă azi” de C. C. Giurescu și Dinu Giurescu, (Editura Albatros).

Romane inedite semnate: Zaharia Stancu, Marin Preda, D. R. Popescu, Ștefan Bănuțescu, Sütő Andras, Szemler Ferencz, Maria Arsenescu, Corneliu Leu, Constantin Chiriță, Anton Breitenhofer, Răduț Svetomir, Meliusz Josef ș.a. Pe lângă volume lirice semnate de Miron Radu Paraschivescu, Alexandru An-

drițoiu, Eugen Jebeleanu, Virgil Teodorescu, Ion Brad, Darie Novăceanu, B. Brassai ș.a., s-au tipărit nu mai puțin de 20 de antologii de poezie românească contemporană, patriotice, socială, ca și altele în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană, idiş. Eseul, critica, istoria literară sînt susținute prin sinteze colective ori datorate lui I. D. Bălan, G. Ivașcu, A. Martin, Gaal Gabor ș.a., iar publicistica prin semnături ca: Geo Bogza, Demostene Botez, Gaal Gabor, Iosza Bela, George Ivașcu, Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Meliusz Josef, Zaharia Stancu, Solomon Laszlo ș.a. Prin reeditarea celor mai de seamă opere apărute după 23 August 1944, se completează revelator tabloul editorial beletristic dedicat glorioasei aniversări.

Geo Bogza: „Țara de piatră. Confesiune despre vitregia naturii și a istoriei”, 1971, Editura Minerva.

Ediție definitivă cu o prefață a autorului — „Scurtă mărturisire” — din care desprindem: Prizonier al propriei mele firi am dat realității mult din chipul și asemănarea mea, transfigurînd-o sau redimensionînd-o după nevoile spiritului meu. În lumina acestui adevăr am numit actuala ediție, definitivă, din „Țara de piatră. Confesiune despre vitregia naturii și a istoriei”.

Documente literare, Editura Minerva, București, 1971.

Ediție de Gh. Cardaș. Aflute numai în colecțiile particulare, documentele inedite pu-

blicate aparțin unor scriitori și oameni de cultură români din secolul XX. Acest prim volum cuprinde corespondența eminenților cu literele A și B.

Victor Săhleanu: Nobila aventură a științei Editura Albatros, 1971.

Microeseuri de raportare a științei la tot și la ea însăși avînd drept punct de plecare „ritmul uluitor” de dezvoltare a ei.

L. Topa, T. Truter: Sociologie pedagogică, G. A.

MENTIUNI

I. HOLBAN

Probleme de psihologia muncii

— EDITURA ȘTIINȚIFICĂ, 1970 —

Lucrarea cuprinde un material ce poate fi util și cadrelor didactice (consilierii O.S.P., asiguranți și profesori), în acțiunile de orientare școlară și profesională a elevilor.

Astfel, pot fi găsite interesante referiri cu privire la necesitatea și rolul pregătirii pentru viață a tineretului, ca și importanța instituțiilor școlare, ca verigi principale ale procesului de transmitere a culturii generale și profesionale (teoretice și practice), — în capitolul „Studiul profesiunilor”. Tot aici, autorul inserează o schemă de clasificare a profesiunilor, utilă mai ales diriginților în faza preorientării profesionale a elevilor. Un capitol dintre cele mai folositoare este și cel care analizează raportul personalitate-profesiune. Relația om-profesiune, ca ansamblu de interacțiuni în procesul de continuă dezvoltare și transformare a individului este finalizată în personalitatea acestuia, care trebuie să alcătuiască împreună cu ambianța profesională, un întreg omogen și armonios. În contextul acestui raport, autorul analizează principalele coordonate ale personalității: inteligența și aptitudinile, temperamentul, emotivitatea, trăsăturile de caracter, factorii motivaționali etc., lucruri utile pentru cunoașterea elevilor și, mai ales, în completarea caietelor de observații și a fișelor psihopedagogice.

Cea de a doua parte a volumului are pentru cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală mai mult o importanță teoretică. Restul capitolelor, ca de altfel întreg volumul, constituie însă un bun îndrumar pentru profesorii din învățămîntul profesional și tehnic, precum și pentru psihologii din cadrul laboratoarelor uzinale și instituționale.

DIMITRIE D. ROMAN

Editura științifică, București, 1971.

Cu precizări preliminare, printre care și aceea că „domeniul sociologiei pedagogice se constituie din actele procesului instructiv-educativ școlar și ale pedagogiei sociale”, cartea este dispusă în capitolele: I. Locul și sarcinile sociologiei pedagogice, II. Momente în dezvoltarea sociologiei pedagogice, III. Obiectul și aria, IV. Funcțiile actuale ale școlii, V. Metodologie. Tehnici de cercetare.

G. A.

NOTE

„STELE NOI”

CONSILIUL MUNICIPAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR — BUCUREȘTI, 1971

Titlul, simbolic, al culegerii de lucrări literare în proză și versuri, aparținînd pionierilor și școlărilor din București, premiate la faza pe municipiu a concursului de literatură, ne anunță, de la început, că cei care semnează în paginile acestei plachete sînt foarte tineri. Și din punct de vedere al materialului de viață pe care l-au frămîntat mințile lor, și din cel al „experienței” publicistice. Alături de alte elaborări de aceeași natură, compunerile lor literare — poezii, povestiri, schițe — sînt autentice documente inedite ale multiplelor posibilități creatoare de care dau dovadă elevii din țara noastră.

Întreprinderea este omagială, inscriindu-se în amploarea manifestărilor cultural-artistice prilejuite de semicentenarul Partidului Comunist Român. Mărturie a devotamentului și dragostei față de țară, cartea demonstrează totodată sîrguința copiilor de a dărui tot ceea ce au mai prețios și mai cîstît în conștiința lor de tineri — cei mai tineri — creatori de frumos. Emoția este determinată — deopotrivă — de seriozitatea și sinceritatea cu care autorii participă la actul creației — căreia, firește, încă nu-i dețin în întregime tainele și meșteșugul — și de maturitatea netrecută a unor realizări (Agapi Vicențiu, cl. a VIII-a, „De 30 de bani un bilet și de rest o melodie”; Georgescu Aurelia cl. a VIII-a, „Bătrînul”; Horovitz Elena, cl. a VIII-a „Papucii”; Doina Doru, cl. a VIII-a „Îndemn”; „Coloana infinitului”; Florescu Mihaela cl. a VI-a, „Metamorfaza”).

Dar nu judecarea culegerii pe baza unor riguroase criterii estetice este scopul însemnării de față. Noblețea preocupării în sine — indiferent de eventualele consecințe pozitive pentru istoria noastră literară — merită laude și îndemn la consecvență. Cu atît mai mult, cu cît resursele creatoare ale tinereții se dovedesc, de nenumărate ori, excepționale și inepuizabile.

V. B.

CULTURA PLASTICĂ

(Urmare din pag. a 5-a)

Dar dacă toți cunoaștem nevoile uriașe de cadre cu specializare științifică, pozitivă, îndrumate spre practică, știm, de asemenea, că nici o specialitate nu este aptă să capteze valențele omului, întregul său flux de viață psihică dirijată conștient și că majoritatea oamenilor cu ocupații dictate de legea diviziunii sociale a muncii tind să-și umple restul valențelor psihice, nevitălizate în procesul muncii, cu ocupații „plăcute” ce pot fi și utile, dar adeseori pot fi dăunătoare atît insului, cît și colectivității. Lumea valorilor — binele, adevărul, frumosul — nu trebuie lăsată să apună, dincolo de orizontul, strîmț prin specializare, al vieții intelectuale a profesionistului, și dincolo de zarea, strîmțată printr-un egoism nativ nedisciplinat de rațiune, a interesului de sine-pentru sine, promovată de sistemele de educație intenționată sau neintenționată, desprinsă spontan din mediu, în trecut. Cum poate arta educa intelectul spre stabilirea unei ierarhii axiologice în viață și cum poate ea disceptina egoismele naturale ale indivizilor ori pe cele deprinse din lecția negativă a mediului greșit direcționat altădată, este o problemă mult mai complexă, pe care am putea încerca să o abordăm altă dată. Dar dacă sîntem convinși că poate — cum pare să acceptăm — atunci este clar că sistemul de educație actual nu duce la scopul propus și că el trebuie amendat substanțial, și nu pe ici pe colo, ci tocmai în punctele esențiale; formarea personalității — dacă e drept că asta vrem — nu e de conceput fără cultură artistică. Astfel, ne paște robotizarea.

D. Păcurariu: „CLASICISMUL ROMÂNESC”

— Editura Minerva 1971 —

Cu amendamentul din „Scurte precizări teoretice” („Epuizat ca școală și curent, clasicismul a continuat să se manifeste în mișcarea literară din epocile ulterioare, alături sau în cadrul altor direcții”, pag. 13), teza avansată de prof. univ. D. Păcurariu referitor la un „clasicism românesc”, care ar cuprinde, practic, perioada de timp din istoria noastră literară de la Ion Budai-Deleanu pînă la unii reprezentanți ai poeziei contemporane, poate fi susținută și probată chiar. Altfel, luată stricto sensu, ideea (și, din păcate, într-o asemenea perspectivă sîntem invitați să privim lucrarea) nu poate să nu isce anumite nedumeriri: ce fel de clasicism mai este acesta, înțeles atît de „elastic”? Este limpede deci că este vorba de un cu totul alt fenomen istoric-literar: ecouri, prelungiri, preludii ale unor motive din clasicism, perpetuarea — dincolo de limita istorică a curentului — a unor tehnici ce-i erau proprii, absorbite de curentele, școlile, direcțiile literare posterioare. Faptul este firesc: școlile, curentele, direcțiile literare, independent de distanța în timp care le poate despărți, comunică între ele, își transmit (preiau unul de la altul) a-

numite procedee, elemente formale, motive. Și aceasta pentru faptul la fel de firesc că momentele de discontinuitate în evoluția literară nu înseamnă „tabula rasa” a ceea ce a fost înainte și nici „reinventarea” întregului limbaj și arsenal artistic. În cazul literaturii române moderne, care a intrat brusc în contextul literar și ideologic european la începutul veacului trecut (și care, spre deosebire de literaturile apusene, n-a beneficiat de o tradiție literară bazată pe clasicismul greco-latin) asistăm la o coexistență a unor școli și ideologii literare (sau cum numește Șerban Cioculescu în „Istoria literaturii române moderne”: „un larg eclecticism”). Prin formație școlară și atmosferă culturală de familie, primii scriitori români moderni — incluși în foarte cuprinzătorul și nediferențiatul concept de „clasicism românesc” — sînt mai curînd aparținători de veacul al XVIII-lea, luminist, raționalist, care repudiază privilegiile de castă, intolerant față de abuzuri. Dar veacul al XIX-lea este acela al expansiunii unui umanism de alt tip. „Dualitatea” care rezultă din formația culturală și școlară de tip luminist-raționalist în cazul multora din-

tre scriitorii luați în discuție, pe de o parte, și ideologia revoluționară al cărei reflex pe plan literar va fi romantismul, explică în bună măsură nota cu adevărat particulară, de întrepătrundere de direcții literare, specifică literaturii noastre de început. A stabili, însă, o atît de strînsă relație între formația cultural-școlară (să nu uităm totuși că veacul al XVIII-lea este expresia unui clasicism epigonic) și creația literară autohtonă în care vom întîlni, într-o formă sau alta, certe influențe clasice, a analiza viața și opera fiecărui scriitor după o schemă atît de rigidă, pentru a trage apoi concluzia asupra existenței în bloc a unui „clasicism românesc” este, totuși, o întreprindere cam riscată.

„Duhul” clasicismului nu mai putea fi reînviat în condițiile primei jumătăți a veacului al XIX-lea în Principatele dunărene, chiar dacă am admite existența unei similitudini între viața de la curtea Regelui Soare și aceea de la unele curți ale domnilor fanarioți sau pămînteni. Aceasta pentru a nu mai aminti și de

existența unei anumite tradiții clădite pe un puternic fond umanist antic în Franța, tradiție inexistentă la noi. Clasicismul românesc într-o asemenea ipoteză nu s-ar fi putut ivi decît prin import. Dar climatul cultural-ideologic european era altul și, presupunînd pentru moment, că în țările române am fi avut un clasicism înfîrșiat, el nu s-ar fi putut dezvolta deplin în contrast cu direcția literară generală europeană. În cele din urmă, ar fi trebuit să se acomodeze atmosferei vremii și să fie resorbit de aceste direcții care exprimau mai fidel sensibilitatea estetică.

Ipoteza, foarte seducătoare, a unui clasicism românesc trebuie să o înțelegem, deci într-un sens mult limitativ, restrictiv și elastic: preluarea de către tînăra noastră literatură modernă a unor tehnici, procedee, motive (iar în subtext, ca un curent subteran, năzuința spre rigoare, disciplină și limpezime, dar și o anumită fixitate).

N. S.

MERIDIANE

LA BUCUREȘTI CU RAYMOND POIGNANT

directorul Institutului internațional pentru planificarea educației de pe lângă UNESCO

despre **prelungirea duratei obligatorii de școlarizare în țările dezvoltate ● aptitudine, vocație și opțiune școlară ● reforma școlară din Franța ● perfecționarea cadrelor didactice**

La începutul lunii aprilie, la invitația ministrului învățământului, prof. univ. Mircea Malița, a fost oaspetele țării noastre pentru câteva zile domnul profesor Raymond Poignant, directorul Institutului internațional pentru planificarea educației de pe lângă U.N.E.S.C.O.

Domnia sa a avut amabilitatea să acorde revistei noastre acest interviu.

Rep.: În conferința dumneavoastră deosebit de instructivă; „Unele probleme ale educației în țările dezvoltate”, ați relevat două fenomene interesante: prelungirea duratei obligatorii de școlarizare (până la 12 ani de studii, cum este cazul în Statele Unite ale Americii) și a trunchiului educativ comun, fapt care permite accesul la instrucție copiilor din toate straturile sociale.

Care sînt, după părerea dumneavoastră, problemele pe care le ridică realizarea integrală a unui asemenea program? De ce ordin sînt principalele dificultăți care trebuie învinse?

R.P.: — Prolungirea duratei obligativității școlare la 12 ani nu este încă un fapt prea răspîndit. Chiar în Statele Unite ale Americii nu se aplică decît în patru state.

Cred că în ce privește ideea unei școli de 12 ani pentru toți copiii, care, fără îndoială, să includă specializarea în ciclul terminal, există un consens general. Punerea în aplicare a unor astfel de principii ridică însă o serie de dificultăți. Primele sînt cele care rezultă din constrîngerile de ordin financiar. Trebuie să observăm că cele mai multe țări există o scădere a nivelului de școlarizare cu cît ne apropiem mai mult de vîrsta de 16-17 ani și că la vîrsta de 18 ani, cu excepția S.U.A., de care am mai vorbit, indicele de școlarizare coboară la 30% chiar în țările foarte dezvoltate din punct de vedere al școlarizării. Astfel că școlarizarea integrală pînă la 18 ani ar cere un efort financiar considerabil pentru cea mai mare parte dintre țări și nu e sigur că toate l-ar putea face. Aceasta ar fi posibil pentru țările industriale avansate, dar pentru altele, care sînt industrializate la un nivel încă scăzut, este un orizont încă îndepărtat.

Dar nu este singura dificultate. O alta, care e proprie, mai ales, țărilor apusene, este organizarea însăși a acestei perioade de educație comună, dincolo de școala elementară (de bază)

Plecînd de la o situație complet ignorată în trecut, acest ciclu de orientare — de patru ani — se consideră ca fiind cel mai rațional posibil. Dar, în realitate, fie că e vorba de Franța, Germania apuseană, Țările de Jos, Anglia, toți copiii sînt astăzi practic școlarizați pînă la nivelul acestui ciclu de orientare și există două pînă la trei tipuri de școli, cu două-trei tipuri de programe, și, mai ales, cu două sau trei tipuri de educatori. Organizarea unui asemenea învățămînt comun la acest nivel între 11—15 ani presupune o contopire, o amalgamare a tuturor acestor categorii de educatori pentru a crea o școală de tip comprehensive-school, cum se înțelege în Marea Britanie.

Această fuziune a trei tipuri de învățămînt paralel pune probleme pedagogice foarte serioase, nu numai din punct de vedere al programelor școlare, ci și din punct de vedere al cadrelor didactice. În cele mai multe țări se tinde să se salveze secția preuniversitară și primul

ciclu al liceelor; cu toate că toate țările — e și cazul Franței — vor să organizeze acest ciclu de orientare de patru ani, trebuie totuși să se țină seama de structurile preexistente. Și reforma franceză se găsește într-o fază de tranziție. În momentul de față, ciclul de orientare de 4 ani este organizat în instituții școlare autonome: colegiile de învățămînt secundar. Dar în aceste colegii secundare se regăsesc cele trei categorii de educatori pe care le aminteam și cele trei secții corespunzătoare. Într-un anumit fel, vechile structuri se regăsesc în noile structuri. Cu o mare diferență de data aceasta: copiii se găsesc într-o aceeași unitate școlară, în care, în mod treptat, cele trei secții se apropie între ele pentru a se ajunge la un învățămînt unitar; în acel moment, va exista un învățămînt în întregime comun în acest prim ciclu secundar. Am vorbit de situația din Franța.

Personal, am oarecare îndoială: se înțelege că aptitudinile copiilor să nu fie aceleași. A da pînă la 15 ani, în mod riguros, aceeași instrucție, la același nivel intelectual, este poate o întreprindere riscantă, pentru copii, ca și pentru societate. Ar fi inutil să asigurăm copiilor, tuturor copiilor și, cu deosebire celor cu un nivel intelectual scăzut, care constituie o fracțiune de loc neglijabilă, un învățămînt la nivelul celui care se practică în liceele tradiționale.

Invers, ar fi primejdios, pentru că am limita calitatea învățămîntului, am limita dezvoltarea intelectuală a copiilor celor mai dotați.

Dificultățile de principiu sînt aproape rezolvate. Obstacolele care se mai ridică în Franța sînt de natură pedagogică; de pildă, rezistența diferitelor categorii de educatori față de reunirea în același tip de școală. Cele mai multe obstacole vor fi, însă, învinse.

Alte dificultăți sînt de natură socială. Putem spune că liceul a fost, în mod tradițional, școala burghezilor și că burghezia nu dorește să piardă ceea ce constituie, am putea spune, instrumentul ei de dominație socială, căci pe calea liceului, a învățămîntului superior, se asigură „autoproducția” burghezilor. Este sigur că organizarea învățămîntului secundar comun tuturor distruge în mare parte acest privilegiu. De aceea, s-a întîmpinat o anumită rezistență politică, cauzată de această reformă.

Cînd proiectul de reformă școlară Langevin-Wallon a fost publicat în 1947 a avut de înfruntat obstacole atît pedagogice, despre care am pomenit mai sus, cît și obstacole politice, o parte a opiniei publice nefiind favorabilă unei reforme cu consecințe sociale atît de mari.

Toate aceste chestiuni sînt astăzi aproape rezolvate. Rămîn obstacolele de ordin practic, pe care le-am evocat. Acestea vor necesita cîțiva ani de eforturi, de pasiune. Educația este o operă de răbdare, de dragoste și a voi să bruschezi totul poate deveni extrem de primejdios.

Rep.: Pentru cititorii revistei noastre, care se adresează cadrelor didactice, ar fi de un real folos să cunoască direcțiile principale ale dezvoltării învățămîntului în Franța. Ce concluzii socotiți că se pot desprinde acum, în urma încheierii aplicării recente reforme școlare?

R.P.: — O viziune de trecere de la un sistem de învățămînt la altul printr-o „revoluție brutală” ar putea să apară justificată dacă e privită din exterior. Dar dinăuntru, în nici un caz. Acesta-l adevărul. Mai ales în țările vechi, cum

e Franța, cu un sistem de învățămînt puternic tradițional, unde exista deja învățămîntul obligatoriu de 8 ani înainte de a se prelungi perioada de 10 ani, ca astăzi. Schimbarea structurilor existente, necesară, se face în mod treptat. De fapt, am amintit tipurile de greutăți care se întîlnesc în Franța.

Rep.: Care sînt mijloacele prin care considerați că se poate asigura perfecționarea continuă și reciclarea cadrelor didactice de orice grad?

R.P.: — Mă întrebati ce probleme se pun în ceea ce privește perfecționarea corpului didactic. Se poate spune că profesorii, învățătorii au obiceiul de a se perfecționa ei înșiși, fără o intervenție din afară. Un profesor, demn de acest nume, se va strădui în timpul său liber să se țină la curent cu toate noutățile științei pe care o predă, să rămînă vrednic de profesiunea pe care o exercită. Cred că cea mai mare parte a cadrelor didactice urmează acest drum. Personal, socotesc că acest mod de perfecționare individuală va rămîne, în orice caz, indispensabil. Însă știința evoluează astăzi foarte, foarte repede. Devine din ce în ce mai greu chiar pentru un specialist de nivel universitar să fie mereu la curent cu evoluția noilor cunoștințe și a cuceriilor tehnice.

Am ajuns la momentul cînd e necesar să substituim perfecționării individuale un sistem organizat. Trebuie să instituționalizăm reciclarea, cum se spune, bineînțeles, nu numai a corpului didactic, ci a tuturor categoriilor de intelectuali. Aceasta e cu deosebire limpede, cu deosebire necesar cadrelor didactice, căci ar fi foarte primejdios să întîlnim instructori, profesori, însărcinați să instruiască tineretul cu cunoștințe de bază ale unei științe vechi de 20 de ani.

Și aici intervine o problemă de ordin financiar.

Rezumînd, e sigur că toate sistemele de învățămînt din lume se găsesc într-o perioadă de evoluție extrem de interesantă.

Predecesorul meu la direcția Institutului internațional de planificare a educației a publicat o carte intitulată „La crise mondiale de l'éducation”. Am, în ce mă privește, cîteva ezitări în legătură cu utilizarea acestui cuvînt. Noțiunea de „criză” are o semnificație pesimistă și uneori peiorativă. Cred că imensele probleme pe care trebuie să le rezolve sistemul actual de învățămînt sînt destul de dificile. Din ce rezultă, însă, aceasta? În mod sigur, din expansiunea, generalizarea învățămîntului secundar și superior, a democratizării acestor grade de învățămînt. Într-un anumit fel, chiar dezvoltarea învățămîntului a creat aceste dificultăți.

Dacă n-ar exista această dezvoltare a învățămîntului, n-am avea nici aceste probleme. La fel cum problema reciclării este legată de dezvoltarea științei.

Îmi vine greu să consider toate aceste probleme noi dintr-un unghi pesimist. Vreau să le privesc într-o perspectivă optimistă. Sînt probleme frumoase, legate de dezvoltarea democrației, de dezvoltarea științei, și nu e cazul să disperăm. Dimpotrivă, există un motiv în plus să lucrăm, să luptăm, să ne organizăm pentru a le depăși. Și aceasta se poate realiza într-un climat de încredere în viitor și nu într-unul de deznădejde față de greutățile pe care trebuie să știm să le învingem.

Interviul realizat de NICOLAE SORIN

telex

■ CUBA

La Havana s-a desfășurat în săptămîna trecută, în prezența lui Fidel Castro și a altor conducători de partid și de stat cubanezi, Congresul național al educației, la care au participat sute de reprezentanți ai corpului didactic din învățămîntul de toate gradele din Cuba.

Dezbatările congresului, care au avut loc în plen ca și în șapte comisii pe probleme, au analizat pe larg dezvoltarea și modernizarea învățămîntului în Cuba, perfecționarea acestuia în strînsă legătură cu sarcinile actuale și de viitor ale construcției socialiste. Un obiectiv central al discuțiilor l-a constituit împlinirea sarcinilor dezvoltării intelectuale a tinerei generații cu educația prin muncă și pentru muncă și participarea directă a tinerilor din școli la producția socială.

De asemenea, congresul s-a ocupat de rolul corpului didactic în ridicarea nivelului cultural al întregului popor.

■ FRANȚA

Ministerul Educației Naționale din Franța a hotărît ca Centrul audio-vizual al Școlii normale superioare din Saint Cloud să organizeze în anul 1971—1972 un curs de formare a pedagogilor specialiști în tehnicile audio-vizuale. Durata acestui curs echivalează cu un an universitar. Acest stagiu este accesibil titularilor de diferite grade de învățămînt general, tehnic și profesional, ca și personalului de inspecție (atestația în calitate de liberii auditori). Desigur candidații trebuie să dea dovadă de experiență profesională și să posede aptitudini suficiente pentru a-și asuma rolul de educatori („formatori”). Sînt preferați, cu prioritate, profesorii consilierii pedagogici ai centrelor pedagogice regionale, profesorii școlilor normale, directorii școlilor anexe și ai claselor de aplicații. Se încadrează în aceste condiții și cadrele aflate în serviciu în afara Franței, precum și cei ce solicită să predea în școlile din străinătate, acestora însă le revin responsabilități precise în materie de cercetare și formare.

C. BIV.